

SLOVENSKI NAROD.

Iskate vsak dan zvečer, tiskovni nedelje in pramitko.
Iskate: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vin.,
za uradne razglase 60 vin., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu
nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, pritrilčno. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici.
Na samo pisemna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Vseučilišče v Ljubljani.

(Iz vseučiliške komisije).

Dne 20. t. m. popoldne imela je vseučiliška komisija v dež. dvorcu sejo, ki je bila — stvarno — zadnja.

Po prebranih zapisniku o seji dne 11. t. m. je predsednik poročal, da je bilo imenovanje prvih vseučiliških profesorjev objavljeno v Službenih Novicah SHS z dne 13. septembra, in da je po naročilu poverjenosti za uk in hogočastje obvestil o imenovanju s posebnimi dopisi gg. vseuč. profesorje. Le-ti so se kot univerzitetni svet že konstituirali, izvolivši si predsednika, podpredsednika in poslovodja (kakor po časopisih že objavljeno).

Predsednik dr. D. Majaron poroča nadalje, kaj se je vse zopet začelo zadnje dni od strani podpredsedništva dež. vlade in od narodnih poslancev v Beogradu, da se pridobi nova »domobranska vojašnica« za nastanitev univerze. Vsled izjav vojnega ministra se je včeraj vršil razgovor z g. generalom Smiljaničem, danes pa ogled na licu mesta, ki se ga je udeležila poleg podpredsednika dr. Žerjaviča tudi nastanitvena komisija po stavb. svetniku ing. Štembovu in Skabernetu. O tem ogledu poroča posebej ing. Štembov in po daljši razpravi se sklone, da bo posebna deputacija univerzitetnega sveta, ki drugi dan zastopala pri vojaškem poveljstvu prošnjo za prepustitev domobranske vojašnice.

Prof. dr. R. Zupančič, podpredsednik univerzitetnega sveta, priobči komisiji oficijalno, da se je univerzitetni svet, konstituiral, in prosi komisijo, da bi sedaj izročila univerzitetnemu svetu ves svoj material, ki se tiče univerze. Predsednik dr. D. Majaron izjavi, da se tej prošnji samo po sebi umevno ustreže, ker je komisija itak zadnji čas rešitev mnogih agend pridržala za kompetenco vseučiliškega predstavništva. Komisija bo obstojala nadalje samo zaradi svoje subkomisije za pravno fakulteto, dokler, da profesorji te fakultete, zadržani še v Parizu, naznanijo, v koliko računajo še na sodelovanje subkomisije.

Ko so se došle vloge odstopile univerzitetnemu svetu, je koncem seje njegov podpredsednik prof. dr. Zupančič izpregovoril naslednje:

Gospod predsednik, slavna komisija!

Danes smo dospeli v boju za narodni ideal do ene tistih točk, kjer se potnik rad oddahne, oziraje se na že dovršeno pot, da potem pogumno napreduje. Boj, sem rekel, in res, borili smo se za ta ideal dolgo zaman. Ali prišla je vojna, prišel poraz ranjke Av-

strije. Brez tega bi bili danes še tam, kamor so nas zapostavile tiste teutonske moči, ki so nas imenoval »narodne treske«. Prva naša dolžnost je torej, da smo hvaležni vsem, ki so pripomogli k razpadu Avstrije, zlasti junaške mu srbskemu delu našega naroda, zlasti tudi tistim jugoslovanskim možem, ki so v prvem hipu razumeli, da je svetovna vojna tudi vojna za naš narodni obstoj. In takih je bilo mnogo več, nego pa naglašamo v svoji skromnosti.

Razpad stare Avstrije je bil sicer potreben pogoj za vresnično našega ideala, toda ni bil zadosten. Treba je bilo še, da smo se zavedli takoj svojih kulturnih dolžnosti in da smo, ko nam je bila dana možnost, hitro zamenili idealno hrepenenje z resnim delom. »Kdor hoče visoko priti, mora trden v glavi biti«. In trdna je bila naša volja, njen eksponent pa vseučiliška komisija. Vi gospodje ste z neprestano marljivostjo, z nesebičnim trudom in velikanskim delom pripravili tla, na katerih se gradi naša univerza. Vaš predsednik, gospod dr. Majaron, je bil najmlajši med Vami, kadar je šlo za premo težkoč, ki ste jih obilno, veliko imeli. Bili so dnevi, ki bi rekli, da se je videlo gospoda predsednika, vedno marljivega, vedno uljudnega istočasno v vseh ljubljanskih uradih. Druga naša nič manj sveta dolžnost je torej, da smo hvaležni Vam, gospodje. Današnji dan Vam mora biti dan največjega zadovoljenja, saj Vam smem izraziti nado, da boste Vi prvi vzor profesorjem, ki imajo nadaljevati Vaše posle, izraziti prepričanje, da Vam bo vedno hvaležna ljubljanska univerza ter da bo vedno z njo ostalo ime Vašega predsednika gospoda dr. Majarona! (Občno ploskanje).

Predsednik se srčno zahvali v svojem in v imenu komisije za izrečeno priznanje, poudarjajoč, da imajo vsi člani komisije najlepše zadovoljenje v uspehu delovanja, ki so se ga vsi udeleževali s plemenitim veseljem in se ga bodo zato tudi vedno radi spominjali. Prosi g. prof. dr. Zupančiča, naj sporoči profesorjskemu zboru vnovič čestitke in želje komisije, da bi se mn vzvišena in lepa naloga čim uspešneje posrečila! Na to zaključijo sejo.

Župan dr. Ivan Tavčar:

Kaj bo s krompirjem?

Izvoznica! Ta beseda se bo kakor rja zajedla v svitlo jeklo naše države. Postala je to beseda nesrečnega pomena, in naši otroci, kadar bodo tako stari, kot smo mi danes, jo bodo prejkone še čutili v svojih

kosteh. Izvoznica je podobna tisti muhi, o kateri pravijo, da zleze iz vode: ena je tukaj, čez pol ure pa mrgoli že cel roj okrog nje in končno jih je cela megla. Pravijo, da žive te muhe samo par dni, potem pa jih zopet požro valovi, iz katerih so prišle. Naša ljuba izvoznica pa ima življenje, kakor iz usnja in že njeno rojstvo je navadno precej drago, tako da so te izvoznice postale za nas prava kalamiteta. Prihodnji naši zgodovinarji se bodo prejkone v precejšnji meri pečali s poglavjem izvoznice, in gotovo bo to poglavje jako zanimivo. Jaz se v daljšo podrobnost ne spuščam, spregovoriti pa sem hotel o izvoznicih, v kolikor bodo te, kakor vse kaže, vplivale na prehrano našega mesta v prihodnji zimi.

Meni se vidi, da so se izvoznice v Beogradu izdajale brez vsakega sistema. Letos v aprilu je naša občina ljubljanska dobila dovoljenje, da mestna aprovizacija nakupi v Banatu 400 vagonov žita in da te vagonne izvozi v Ljubljano. Od tistega časa, ko smo pričeli to žito nakupovati, na do tedaj, ko je bil nakup doganjen, je neko poverjenstvo skoraj vsak dan naznanjalo mestni upravi, da je dovolilo temu in temu, da toliko in toliko živil izvozi za mestno aprovizacijo v Ljubljani. Župan je poročal in poročal, da je mestna aprovizacija že sama nakupila potrebno množino žita in da je dobila za ta nakup potrebne izvoznice, pa vse ni nič pomagalo: dotična obvestila so prihajala še naprej, in če bi jih bil človek skupaj sešel, bi bil prišel do rezultata, da je skoraj polovica jutrove dežele dobila izvoznice za ljubljansko aprovizacijo! Kaj je ta stvar takrat pomenila, ne vem in me tudi nič ne briga, to pa vem, da bi bila Ljubljana, če bi bilo na vse te izvoznice prišlo blago v Ljubljano, za nekaj let preskrbljena z živilom!

Danes pa pišem kot župan ljubljanskega mesta, ki mi mora biti usoda aprovizacije v bodoči zimi pri srcu, še o neki posebni izvoznici, ki se ne tiče Banata ali Slavonije, temveč Slovenije. Ta specifično slovenska izvoznica tiče se našega krompirja, to je tistega živila, ki je vsaj polovici našega prebivalstva pripomoglo, da se je v teku vojne revno in klavarno, ali vendar preživelo. Ljubljane brez krompirja si človek predstavljati ne more, in gorje nam, če v bodoči zimi ne bomo imeli tega prepotrebne pridelka naše zemlje! Ker pa je ravno mogoče, da nas morda čaka ta obupna usoda, vidi se mi potrebno, da opozorim mero-

dajne kroge brez vsake hudobne volje in brez vsakega očitanja na to, da store vse, kar je mogoče, da se prepričajo nesreča. Ljubljana brez krompirja živel bi še hušje, kakor bi živel tedaj, ako bi se sesedel vodovod v Klečah ter bi ne imela druge pitne vode, kakor ono iz Gradašice in Ljubljane.

Zapišem pa iz polnega prepričanja, da nevarnost obstoji! Iz zanesljivega vira sem izvedel, da je vlada v Beogradu izdala nekemu eksportnemu konsorciju v Ljubljani dovoljenje, da sme s Kranjskega izvoziti 1000 vagonov krompirja, Gospodarska zveza ima dovoljenje za 200 vagonov baje že tudi v žepu, in še celo neki podpolkovnik v Šiški ima dovoljenje, da sme izvoziti na Nemško 30 vagonov krompirja. Če se bodo sedaj izvoznice množile tako, kakor se množijo muhe nad vodo, potem se bodo prekupci drčili za vsakim krompirčkom v deželi, in ko bo prišla zima, bo naša Ljubljana brez vsakega krompirja!

Ena slaba posledica kaže se že sedaj: po ljubljanski okolici in tudi po krajini proti Kranju in Kamniku prikazujejo se tolpe nakupovalcev, ki na vse pretege nabirajo krompir. Vsled tega je cena temu živilu že sedaj poskočila, in čisto gotovo nismo daleč od tiste dobe, ko bo stal kilogram krompirja v Ljubljani dve krompirji. Če se bo pa izvažal vagon za vagonom, potem niti kmet ne bo imel dosti krompirja in morda ga bo skušnjava premotila, da bo prodal še celo krompir, ki bi moral ostati za seme v kleti!

Če pridemo jokati na deželno vlado, se nam odgovarja: »Mi za to ničesar ne moremo, ker vse te izvoznice prihajajo iz Beograda.« Ta odgovor nam ne ugaja. Ko gre za to, da bi Ljubljana od gladi ne izmrila, mora tukajšnja vlada s celo svojo pezo pritiskati na Beograd, da le-ta izda izvoznice za zelo omejeno število vagonov. To število vagonov pa se mora po strokovnjakih določiti vestno in z ozirom na lastno potrebo slovenskih dežel. Le kar se doma ne potrebuje, to najbise izvozilo; vsak vagon, katerega bise smelo čez to mero izvoziti, tekel bi v škodo našemu zdravju! Zatorej apeliram še v zadnjem trenutku na deželno vlado, da naj prepriča vsako daljše izdajanje izvoznice za naš krompir in da naj doseže, da se tudi že izdane izvoznice za toliko časa sistirajo, da se bo strokovnjaško do-

gnalo, koliko krompirja se sploh sme izvoziti, ker ga ljudstvo za lastno življenje rabi. To je tembolj potrebno, ker se je letina letos pri krompirju jako slabo obnesla in ga je povsod za 40% manj, nego smo ga izkopali lansko leto. Obrabljen je fraza, ali tukaj je na mestu: Caveant consules!

Nova bolezen.

Še sedaj me drži strah v kosteh in zima mi leze po hrbtu, kadar se spominam na tisto pismo. In vendar je že nekaj dni preteklo, odkar sem se prijel z obema rokama za glavo. Nikomur ne želim hudega, vsaj ne poštenemu človeku, zato svarim vse ljudi šibkega živčevja, naj previdno bero, kar tu pripovedujem, da ne bi prišel eden ali drugi v resno škodo. Slišal sem pa in celo v listih se o tem bere, da so po Ljubljani iščejo stanovanja in da mnogi ljudje zivotali po železniških kurnikih, ljudje človeške podobe, da bi jim res smeli privoščiti udobnejše bivanje, četudi le v skromni hiši sredi mesta.

V skromni hiši sredi mesta živi mirno in pohlevno več spodobnih rodbin. Imen jim ne vem, le to mi je znano, da sta med stanovalci dve ženi, ki sta dosihmal uživali ugled hišnih lastnic. Zakonska žena, ki dandanes stanuje v lastni hiši, je pač v nevarnosti, da jo marsikak revež zavida, ko si trudnih nog išče strehe nad glavo. Pa le dotlej, dokler ne nastopi v tragediji naših dni dramatiška prikazen — policaja.

Gospod policaj je prišel k dobrim krščenim slovenskim ljudem. Točno se je informiral in snažno si zabeležil zaželjene podatke. Dva dni kasneje, dne 20. avgusta 1919, leta po rojstvu Gospodovem in v drugem letu kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, pa je došlo pisanje, ki slove tako — le:

Poličijsko ravnanstvo v Ljubljani.

Št. 1241/1/Preds. Ljubljana, 19. VIII.

Gospoj

Alojziji Hacin in

Francki Porenta

lastnice hiše

v Ljubljani

..... ulica 5.

Ministrstvo za notranje zadeve v Beogradu je glasom razpisa z dne 11. avgusta 1919, št. 40/31,314 v smislu narredbe o rekviziciji stanovanj, razglašeno u uradnem listu za Slovenijo, št. 566 dovolilo, da se rekvirira hiša št. 5 v ..... ulici, katere lastnice ste naslovljenke, za državno oblačilnico.

Vsled razpisa deželne vlade za Slovenijo, poverjenstvo za socialno skrb z dne 18. avgusta 1919, št. 4277 se Vas pozivlja, da izpraznite hišo št. 5 v ..... ulici do 1. septembra 1919.

* Obdržal se je pravopis izvirnika.

Imeni sta pretvorjeni. — Opomba pisca.

LISTEK.

„Pota in cilji“.

Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

(Spisal prof. Ant. Melik. Založila »Tiskovna Zadruga«. Ljubljana 1919. I. del. Str. 228. Cena 10 K, po pošti 80 vin. več.)

Izšla je knjiga, ki se je človek takoj na prvi pogled razveseli. Že zaradi njene lepote zunanosti. Slikarju Iv. Vavpotiču se je posrečilo dati naslovnemu listu pravi izraz. Ikar se dviga k solncu, skozi tmo hrepeni po svetlobi, na razprostrti perutih plava z mladimi silami z verujočimi očmi proti luči, ki v nji sluti resnico in življenje. »Pota in cilji«. Cilji so znani, pota do njih so različna. Treba jih je razsvetljevati in pojasnjevati. To je menda hotela reči »Tiskovna Zadruga«, ko je začela izdajati to zbirko. Kajti »Pota in cilji« bo zbirka »poljudno - znanstvenih spisov«. Zbirka, kakršno smo že davno potrebovali. Spomnili smo se pri tem znanih drugih zbirk n. pr. češke »Vprašanja in nazori«, »Duh in svet«, i. dr., nemške: Aus Natur und

Geisteswelt, Gesellschaft i. dr. Kaj pomeni taka zbirka za ljudsko prosveto, to je znano vsem, ki so se kdaj s tem vprašanjem ukvarjali. Priznati moramo, da je slovenski naslov zbirke srečno izbran in dobro predstavlja svoj namen. Naslov in zunanja oblika pa je pri takih zbirkah važna stvar, kajti tako blago gre na svetovni semen in priča o napredku svojega naroda. V tem oziru tudi tiskarna M. Hrovatina zasluži nekaj pohvale, kajti tisk je lep in knjiga ima ono lepo priročno obliko, ki se ti sama po sebi ponuja, da nehoti sežeš po nji. Po dolgih letih priprav in pripravljanja imamo torej, kar smo želeli. Upajmo, da bo ta mnogo obetajoči začetek imel svoj uspeh in da bomo čez nekaj let imeli pred seboj lepo zbirko, ki nam bo kazala »pota in cilje« v raznih vprašanjih našega javnega in duševnega življenja. Taka zbirka lahko pomeni lep zaklad domače kulture. Drugod so jih po večini ustvarili vseučiliški profesorji, ki so v njih podajali znanja željnemu občinstvu glavne uspehe, svojih raziskavanj iz raznih strok. Zdi se mi važno, da se je ta zbirka začela ob enem z našo slov. univerzo; naši učenjaki bodo imeli

priliko, da v tej zbirki podalo narodu poljudno znanstveno knjižnico, pa tudi naši mladini učni pripomoček, ki smo ga dozdaj morali iskati v raznih nemških zbirkah. Kakor se vidi »Tiskovna Zadruga« lepo in dosledno razvija svoj program: od naših učenjakov in kulturnih delavcev bo odvisno, ali ga bo mogla v polni meri izvršiti. Zbirke se začenjajo navadno z velikim programom. »Pota in cilji« so stopili pred nas brez pisane programa: pa je tudi skoraj nepotreben, ker je tako lepo izražen v imenu in v naslovni sliki. Vsakemu je na mah jasno, kaj želi ta »pota in cilji«. Dela pa bo prinesel čas s seboj.

Prvi zvezek te zbirke obsega prvi del »Zgodovine Srbov, Hrvatov in Slovencev«. S tem se bo zbirka dobro vpeljala v naši javnosti, kajti take zgodovine smo si vsi želeli in jo nestrno pričakovali. Ko smo pred enim letom stopili Jugoslavlani v skupno državo, smo videli, da nimamo napisane svoje zgodovine. Še več: videli smo, da je sploh ne poznamo. Saj se je nismo učili. In marsikdo je mislil, da je sploh nimamo. Saj smo še svojo domačo komaj našli sredi nemških kraljev in cesar-

jev. Imeli smo sicer svoje zgodovinarje: vsi deli troimenega naroda: vsak je pisal svojo zgodovino, skupne ni napisal nobeden. Pa bodete rekli: saj je ni bilo. Da, od samega jugoslovanskega navdušenja smo pozabili na to zgodovino. Da bi je ne bilo, ne moremo trditi: bila je. Nekateri so rekli, da je sploh najbolje, da nanjo pozabimo: To pa je prvič nemogoče in drugič nepotrebno: Kaj-tita zgodovina uči. Seveda, če jo prav poznamo. Prof. Melik si je vzel nalogo, da nam napiše to zgodovino. Ta naloga ni bila lahka: treba je bilo precej priprave: pisatelju se pozna, da se je vestno pripravil: Ime Lobode - Melika poznamo iz temeljitih člankov v »Ljubljanskem Zvonu« in »Slovanu«, kjer je pokazal, kako dobro obvlada naša nacionalno - politična vprašanja sedanjosti. To pa je mogoče le, ako gledamo ves razvoj in vse dogodke v svitu zgodovine in svetovnega položaja: Zato nam bo ta Melikova knjiga pojasnila ne le preteklost, ampak tudi našo sedanjost. — »Zgodovina je učiteljica življenja« — to pravilo velja tudi za današnji čas. Sicer pravijo, da se narodi iz nje ničesar ne nauče — prav tako, kakor

je človek v svoji slabosti nepopoljšljiv kljub vsem težkim skušnjavam življenja: vendar upajmo, da smo tudi mi narod, ki po Goethejevem stavku »iz tme k svetlobi hrepeni« in da bomo šli iz svoje temne preteklosti višjemu življenju nasproti. Kar imamo pred seboj je »Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev« — ne zgodovina »Jugoslovancev«. Ta zgodovina se bo začela šele z letom 1918. Kar je bilo nekaj desetletij prej, je bila samo priprava. Naj bo ta zgodovina bodočnosti za nas vse lepa in častna. Zavedajmo se, da dela narod sam svojo zgodovino in v tem bomo našli vsak svojo vlogo in svojo dolžnost. Prvi del Melikove »Zgodovine« obsega staro dobo — od začetkov kulturnega življenja na Balkanu do l. 1500. Prišli smo na Balkan kot sinovi enega rodu, skoraj en narod — in kako smo tavalj potem vsak zase po različnih potih! Pisatelj poudarja v začetku, da balkanski polotok ni zaokrožena zemljiška celota in da zato tu ni nastala nobena velika enotna država. Zemljepisne zapreke bi bila premagala le velika skupna misel. Te pa ni bilo do najnovnejše dobe. Zato imamo na vsaki drugi strani žalostno povest o tem,

Ako se to ne bi zgodilo, bo političsko ravnanje prihodni dan na Vase stroške hišo izpraznilo in bi se postopalo v smislu ministrske naredbe z dne 30. septembra 1897, drž. zak. št. 198.

Eventuelne najemnike morate o vsebini tega odloka nemudoma obvestiti s pripombo, da se jim tem potom odpušča stanovanje, oziroma najem istega in da morajo do omenjenega roka prostoro izprazniti, sicer bi jih zadele zori navedene posledice.

Imena najemnikov morate najkasneje tekom 3 dni tu sem prijaviti. Proti temu ukrepu ni leka. Politijsko ravnanje v Ljubljani v kraljevini Srbiji, Hrvatov in Slovencev. Vodja policijskega ravnanja: Dr. Guštin.

Ko sem bil dobral to pisanje, mi je prišlo vroče, obile so me grenke solze in več dni si nisem upal med ljudi na cesto. Nerodnost gradi babelski stolp do neba! Za bolezen so toplice, za barbarstvo jih pa ni. Proti temu ni leka. Nisem in ne morem biti oseben, vem pa, da v Ljubljani vlada stanovanjska beda, da pod njo več ali manj vsi trpimo. In vem, da takov državni obrat ne spada v zasebna stanovanja, da se zanj z lahkoto postavi baraka, če se neče poseči po kakih jahalnicah na Bleiweisovki, ali če se ne more nastaniti v Vevčah ali v Zalogu ali kjersibodi.

Naj pri tej priliki prav na tihoma povem: V reševanju stanovanjske krize se je že zgrešila marsikaka ogabna brutalnost, pametnega se je le malo storilo. Predno bi po nepotrebnem metali mirne domače stranke, prav naše ljudi, na cesto, raje si ogledam nepotrebnosti veseljaške lokale, ki se dajo z malimi izdatki spremeniti v začasna stanovanja. In ker se dandanes skoro ne more zidati hiše za zasebna stanovanja, nasvetujem drugo: naj se zgradijo provizorni hoteli za tuje. Se pred zimo se lahko postavi več hotelskih poslopij v lažji zidavi, da popolnoma ustrežejo svojemu namenu. Preračunal sem, da se take enonadstropne hiše amortizirajo v petih letih, ne da bi koga zelo bolelo. Ker pa ni misliti, da bo v par letih pomankanje stanovanj že povsem odpravljeno, se bo še za dokaj let naša primerna uporaba za ta poslopja. Te mptom bi že za to zimo mogli adaptirati sedanje hotele v stanovanja, obenem pa je naša hitra stavba obrt zaposlena. Toda čemu pa si naj resen človek glavo beli, če po svoje vladata notranje ministrstvo in poverništvo socialnih skrbi? Skrivnostna bolezen se loteva poštenih, pametnih ljudi. Bolan sem. Mene je tako neizrečeno sram. Kam padamo?

Ko se je sklenila vojna...

Kakor že javljeno, je nemško - avstrijski državni urad za zunanje zadeve na Dunaju objavil dne 20. septembra dopolnila in dostavke k avstrijski »Rdeči knjigi«. Ti so diplomatični akti o predgovodini vojne iz časa od 28. junija 1914 (dan umora nadvojvode Frana Ferdinanda) do 23. julija 1914. Sedle bodo še nadalje objave dokumentov od časa izročitve ultimatumu v Beogradu do napovedi vojne Srbiji in o aktih do napovedi vojne avstro - ogrske monarhije Belgiji dne 25. avgusta 1914. — Nova »Rdeča knjiga« ima naslov: »Republika Avstrija, državni urad za zunanje zadeve«. Uporabila se torej tukaj prvič na uradni objavi novo ime nemško - avstrijske države, kakor je bilo določeno v mirovni pogodbi.

Med raznimi dokumenti, obseženimi v tej objavi, je zelo zanimiv in važen zapisnik o skupnem ministrijskem svetu, obdržanem pod predsedstvom bivšega ministra za zunanje zadeve grofa Berchtolda dne 19. julija 1914, ki se je bavil s pripravami za izročitev ultimatumu Srbiji. Ta zapisnik se glasi v doslovnem prevodu:

»Prisotni: C. kr. ministrijski predsednik grof Stürgkh, kr. ogrski ministrijski predsednik grof Tisza, c. in kr. skupni finančni mi-

nister dr. vitez Bilinski, c. in kr. vojni minister feldmaršal grof Krobatin, c. in kr. načelnik generalnega štaba general pehote baron Conrad von Hötzendorf, namestnik mornariške poveljnika, kontraadmiral von Kailer. — Zapisnikar: legacijski svetnik grof Hoyos.

Predmet: Bodoča diplomatska akcija proti Srbiji.

Predno se skupni ministrijski svet konstituiral in predsednik odpravi sejo, se vrši neformalen razgovor o redakciji note, ki se ima poslati Srbiji, ter se določi njeno končno besedilo.

Nato predsednik odpravi sejo ministrskega sveta in stavi predlog, naj se omenjena nota izroči kraljevi srbski vladi v četrtek, dne 23. julija ob 5. popoldne, tako da bi 48urni rok potokeval v soboto, dne 25. julija ob 5. popoldne in da bi se mobilizacijske povelje moglo izdati še ponoči od sobote na nedeljo. Po naziranjih grofa Berchtolda ni verjetno, da bi se zaznalo za naš korak še pred odhodom predsednika francoske republike iz Petrograda; vendar ako bi se to tudi zgodilo, bi on ne videl v tem nikake velike škode, ker smo počakali do konca obiska in tako zadostili zahtevam vlnudnosti. Toda iz diplomatskih razlogov bi se on odločil izjaviti proti vsakemu daljnemu zavlačevanju, ker v Berlinu še sedaj postajajo nervozni in ker so vesti o naših namerah že prodirle celo do Rima, tako da ne bi mogel nositi odgovornosti za nezaželjene pripetljaje, ako bi se stvar še dalje zavlačevala.

Z ozirom na to izjavo predsednika se sklene soglasno, da se ima nota izročiti dne 23. julija ob 5. popoldne.

Kraljevi ogrski ministrijski predsednik si pridržuje pravico, da poda v ogrski poslanski zbornici izjavo, ako bi vest o izročitvi ultimatumu dospela iz Beograda v Budimpešto že v četrtek zvečer. To se vzame na znanje.

Načelnik generalnega štaba poudarja, da smatra tudi iz voljskih razlogov za priporočljivo, da se akcija čim prej začne. Vojske vesti, ki jih je v zadnjem času dobil iz Srbije, so pokazale zaporedoma tri različne položaje. — Najprej se je poročalo o kopičenju močnejših srbskih čet z močnimi strelji ob bolgarski in albanski meji; potem je dobil poročilo o pošiljanju moštva v Staro Srbijo, kar se je po pozneje izkazalo kot nenevarno, ker je šlo samo za izmenjavo rezervistov. Tri dni sem pa dobiva zopet resnejše vesti. Predvsem me mi javlja, da sta bila dva polka, 6. in 17. premeščena iz Nove Srbije v Staro Srbijo. Včeraj pa je iz zaupnega vira iz Bolgarije dobil poročilo, da so tri srbske divizije prestavljene iz svojih dosedanjih bivališč dalje proti severu. Ta vest mora biti še overovljena. Ako bi se izkazala za resnično, tedaj bi se moral izjaviti za čim hitrejšo izvedbo protiodredb.

Nato se razpravlja o vprašanju proglasitve izjemnega stanja v vseh pokrajnih monarhijah, kjer prebivajo Jugoslavlani ter se po daljšem, temeljitim posvetovanju sklene soglasno, da se izjemno stanje ne sme proglasiti pred objavo mobilizacije, da se prepreči neugoden utis, ki bi ga predčasna proglasitev izjemnega stanja morala izzvati ne samo v inozemstvu, ampak tudi med našim lastnim prebivalstvom. To velja tudi za Bosno in Hercegovino, kjer ima izjemno stanje stopiti v veljavo šele s pričetkom mobilizacije.

C. in kr. vojni minister daje nato pojasnila o raznih mobilizacijskih odredbah, katere je pripravil. Iz njegovih izjavanj izhaja, da naj se vse potrebno že v sredo, dne 22. julija predloži Nj. Veličanstvu v sankcijo in da se je z obema vladama dosegel sporazum glede gotovih uradnih poslov, ki jih bodo imele izvesti upravne oblasti.

Potem sklene ministrijski svet, da se deželni šef Bosne in Hercegovine s privatnim pismom, ki mu ga pošlje skupni finančni minister, obvesti o namerah, ki jih ima c. in kr. vlada glede Srbije.

Na željo kraljevega ogrskega ministrskega predsednika poda načelnik generalnega štaba še nekoliko tajnih pojasnil, tičežih se mobilizacije, ter na vprašanje grofa Tisze izjavi, da čete, ki ostanejo na Sedmograškem v primeru splošne mobilizacije, popolnoma zadostujejo za vzdrževanje notranjega miru v deželi, ako tudi bi prišlo do lokalnih pobun. Gre za črnovojniške for-

macije pod poveljnštvom častnikov. Vrhovno poveljstvo nad njimi prevzame višji general. Za obrambo dežele proti vpadu romunske armade bi te čete seveda ne zadostovale, toda tudi v tem primeru bi morale vsaj zadržati prodiranje Romunov. Čete so sestavljene tako, da se nahaja med njimi zelo malo ogrskih Romunov.

Kraljevi ogrski ministrijski predsednik izjavi, da se zadovoljuje s to izjavo, in poudarja, da bo kralji, ogrska vlada tudi iz lastne inicijative skrbela za ojačenje orožništva na Sedmograškem ter v primeru resnih nemirov odposlala tjakaj kraljevega komisarja, ki bo sporazumno z vrhovnim poveljnikom čet pazil na vzdrževanje miru. Na Sedmograškem se bo takoj po mobilizaciji proglasilo izjemno stanje.

Na željo c. kr. avstrijskega ministrskega predsednika se obravnava potem vprašanje, kaj bi morala storiti c. in kr. vlada, ako bi Italija odposlala ekspedicijo v Valono.

Predsednik pravi, da tako akcija Italije ne smatra za verjetno in da se tudi diplomatsko deluje proti njej. Ako bi se pa vseeno uresničila, tedaj bi se morala c. in kr. vlada vsaj pro forma najbrže udeležiti; vendar je še prerano, pečati se resno s tem vprašanjem.

Nato prosi kr. ogrski ministrijski predsednik navzočne, naj se izjavijo za sklep, od katerega odvisi privoljenje kr. ogrske vlade k vsej akciji, kakor je to poudaril že pri zadnjem posvetovanju. Ministrijski svet bi moral namreč še soglasno izjaviti, da s postopanjem proti Srbiji niso v zvezi nikakršni osvajaški načrti in da se ne bo izkušalo anektirati niti ped srbskega ozemlja, razen nekaterih popravkov mej, ki jih narekujejo vojaški razlogi. Brezpogojno mora vztrajati na tem, da se izrazi to v soglasnem sklepu ministrskega sveta.

Predsednik odgovori, da se more strinjati s stališčem kr. ogrskega ministrskega predsednika samo z gotovimi pridržki. Tudi po njegovem mnenju ne smemo z ozirom na sedanjí politični položaj stremeti za osvajanje srbskega ozemlja, marveč moramo, ako v vojni s Srbijo zmagamo, delati na to, da s kolikor mogoče izdatno odstojitvo srbskega ozemlja Bolgariji, Grški, Albaniji in eventualno tudi Rumuniji Srbijo oslabimo tako, da ne bo več nevarna. Položaj na Balkanu se more izpremeniti; vseeno je mogoče, da se Rusiji posreči, da odstrani sedanjí kabinet v Sofiji ter pripomore v Bolgariji nam sovraženim elementom do vlade; tudi Albanija je zelo nezanesljiv činitelj, in on kot voditelj zunanje politike mora računati z možnostjo, da nam ob koncu vojne, v tedanjih razmerah, ne bo več mogoče, odreči se vsakršni osvoboditvi, ako bomo hoteli ustvariti na naših mejah boljše razmere, kakor so sedaj.

Kralji, ogrski ministrijski predsednik izjavi, da ne more pritrditi pridržkom grofa Berchtolda in da mora z ozirom na svojo odgovornost kot ogrski ministrijski predsednik vztrajati na zahtevi, da konferenca sprejme soglasno njegovo stališče. To zahtevo stavlja ne samo iz razlogov notranje politike, ampak predvsem radi tega, ker je osebno trdno prepverjen, da se bo Rusija protivila do skrajnosti, ako bi mi hoteli Srbijo popolnoma uničiti, in ker meni, da bi najlažje in najugodnejše vplivali na svoji mednarodni položaj, ako čim prej zagotovimo veselesim, da nočemo osvojiti nobenega ozemlja.

Predsednik izjavi, da itak namerava poslati podobno izjavo v Rim.

C. kr. ministrijski predsednik naglašja, da bo mogoče, spraviti Srbijo po odstavitvi dinastije, po vojaški konvenciji in po drugih primerljivih odredbah v odvisnost monarhije, akotudi bi bila polastitev srbskega ozemlja po monarhiji izključena. Tudi ne sme sklep ministrskega sveta onemogočiti morda potrebne strategične mejne poprave.

Vojni minister je izjavil, da bi soglašal s tem sklepom, vendar samo s pogojem, da razen mejne poprave tudi ne sme biti izključeno trajno sedenje mostišča onkraj Save, morda v okrožju Šabca. Potem je bilo soglasno sklenjeno:

Skupni ministrijski svet je sklenil po predlogu kraljevega ogrskega ministrskega predsednika, da naj se takoj ob začetku vojne izjavi tujim veleislam, da monarhija ne bo pričela osvajalne vojne in da ne namerava pridobitve kraljevstva. Seveda naj ne bodo vsled tega sklepa izključene strategično potrebne mejne poprave, niti pomajšanje Srbije v korist drugim državam, niti eventualno potrebno začasne zasedbe srbskega ozemlja.

Predsednik nato konstatira, da se je dosegla v vseh vprašanih popolna složnost in zaključil nato ministrijski svet.

Vsebinsko tega protokola sem vzel na znanje.

Dunaj, dne 5. avgusta 1914.
Franc Jožef m. p.
A. Hoyos, m. p. tajnik. Berchtold m. p.

Politične vesti.

== H kriz. Beograd, 26. septembra. Danes so se ves dan vodila neslužbena pogajanja med politiki. Dr. Pavlović je opetovano konferiral s Proticem, Pribičevićem, Davidovićem in Laginjo. Dr. Smolaka in dr. Trumbić posetila sta tekot dneva razne ministre in šefe strank ter razpravljala z njimi o mogočnosti koncentracije. V merodajnih parlamentarnih krogih se trdi, da so se pri teh pogajanjih pokazale nadaljne težkoče od izvestnega dela radikalne stranke, ki hoče na vsak način onemogočiti delo z demokrati ter obdržati male skupine na svoji strani. Vsekakor se more pričakovati, da stoji kriza v najkrajšem času v odločilni stadij. Včeraj se je trdilo, da bo predsednik parlamenta, ki je imel dosedaj samo polslužbeni mandat poizvedeti mišljenje strank, poklican

jutri v avdijenco k prestolonasledniku Aleksandru, v kateri mu bo poverjena sestava koncentracijske vlade. Ako bi dr. Pavlović sestava ne uspela, tedaj bi se poveril mandat zopet najvišji skupini t. j. Demokratijski zajednici. Značilno je, da so danes radikalci menjali taktiko. Odločeni onemogočiti koncentracijo, imajo sedaj naslednji politični načrt: prisiliti Demokratijsko zajednico, da ona prevzame vlado, računajoč pri tem, da ne bo hotela nobena malih skupin, ki so stale dosedaj izven vlade, vstopiti v tak kabinet. S kandidaturom Svetozarja Pribičevića hočejo že naprej preplasiati Narodni klub. Drug namen njihovega načrta je spekulacija, da demokratiška vlada ne bi mogla obvladati notranjih političnih težkoč in bi se na ta način, kakor oni pravijo, konsumirala. V radikalnih krogih se neprikrito govori, da je koncentracija nemogoča, da ima biti vlada samo radikalna. S. Stojanov Proticem in s pomočjo Jugoslovanskega in Narodnega kluba ali demokratiško - socialistična s Svetozarjem Pribičevićem.

== Nikola Pašić konfirira z demokrati. LDU. Beograd, 26. septembra. Nikola Pašić je danes popoldne posetil naprej Narodni klub, nakar je razpravljal z demokratiško zajednico.

== Nepoštena borba. Zadnji »Domoljub« piše na uvodnem mestu v članku »Zadnja beseda« med drugim: »Ljudstvo naj gleda, kako si ob pogrnjenih mizah deli liberalna pogoda sadove ljudskih žuljev. In če se ljudstvo drzne javno povedati, da je to odušterstvo, krivica, nebowpijoča krivica, ga oblastniki pri pogrnjenih mizah srdito pogledajo in vpijejo: »Glejte upornike, boljševike«. Ni ravno slučajno, da so ravno v vrstah tistih, ki sedaj tako vneto vpijejo: »kmet kmeta«, vsi bivši kmetški odušterji, kapitalisti, izkoriščevalci kmetškega ljudstva in lovci za raznimi izvoznikami.« — Ali ni med temi izkoriščevalci kmetškega ljudstva in lovci za raznimi izvoznikami prav nobenega iz stranke SLS? Čemu »Domoljub« ne pove, da je še do nedavnega časa »ob pogrnjenih mizah«, kjer se dajejo razne izvoznice sedelo in še sedi mnogo oseb, ki so v najnižjih stikih z SLS?

== Uboga Avstrija. Graška »Montags-Ztg.« piše med drugim: »Ni skoro druge države na tem božjem svetu, ki bi bila tako zelo navezana na inozemstvo kakor ravno uboga Nemška Avstrija. Iz inozemstva moramo uvažati surovine, da se oblečemo, in živila, da ne pomirjemo gladu. Kar pridelamo surovin in živil, nam zadostajo, kolikor jih sploh imamo, povprečno za dva, k večjemu za tri mesece. Zunaj pa nam prodajajo blago samo, ako plačamo v zlatu. In čim več papirnatega denarja izdamo, da kupimo zlato, tem bolj pada kurz v naši kroni. Lahko že sedaj izračunamo, kdaj bo krona popolnoma brez vsake vrednosti, in kdaj nastane polom. S tem se prične lakota, ki bo povzročila nemire, upore in novo strašno revolucijo, borbo vseh proti vsem za vsakdanji kruh.« — To prorokovanje graškega lista ni brez podlage. Bodočnost Avstrije je zares obupna, strašna, in vendar je pri nas še dosti takšnih ljudi, ki hrepene po Avstriji. Le naj gredo tja, kamor jih srce vleče, nihče jih ne bo zadrževal.

== Samo kraljestvo SHS! Prestolonaslednik regent Aleksander je izdal tale ukaz: Na predlog našega ministra vojne in mornarice in po zaslišanju ministrskega sveta odločili smo in odločujemo: 1.) da veljajo dosedanjí vojni zakoni kraljevine Srbije začasno za vse oblasti kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev; 2.) da se v vseh navedenih zakonih, določilih, pravilih in predpisih besede »Kraljevina Srbija« zamenjajo z besedami »Kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev« in na zadnje besede »srbski podanik« ali »srbski državljani« zamenjajo z besedami »državljan kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev«. — Kraljevine Srbije torej ni več, živela kraljevina SHS!

== Pozno spoznanje. V »Neue Züricher Zeitung« je priobčil madžarski publicist Meray - Horvath o vprašanju, kdo je zakrivil svetovno vojno, članek, v katerem pravi med drugim: »Neumnost, neumnost in zopet neumnost je zakrivila svetovno vojno, nepoučenost o evropski evoluciji, neznanje izтока in zapada: — in infekcijsko ognjišče je bil najmanj civilizirani kot vseh zapadnoevropskih dežela — Madžarska, s svojim političnim diletantizmom, svojimi otroško aristokratskimi potezami in svojo židovsko politično korupcijo. In sedaj sledi za petami politična kazen. Glavno je sedaj, da se spravi s sveta ono ognjišče proticivilizacije, ki jo je tvorila madžarska politika, sicer bo nastal madež po Evropi, ki pomenja mrtvaški madež civilizacije.« Do tega spoznanja so se dokopali Madžari šele sedaj, preje so bili gluhi, ko jim je že ves svet proroko-

val, da drvé po lastni krivdi v propad.

== Orli na Češkem. Kako češko ljudstvo misli o svojih Orlih, nam kaže sledeče poročilo v čeških časopisih: »Orli so med vojno pod vodstvom fanatičnega kaplana Dostala Lutinova hujšali proti našim osvoboditeljem in so se z najbolj krvavimi gesli in s hlapčevsko zaslepljenostjo stavili v službo avstrijske vojaške tiranije, kakor noben drug član češke družbe. Sokolstvo, narod naš, ne more nikdar pozabiti na to žalostno delovanje Orlov, oskrnjeno z izdajstvom domovine in njenih najsvetejših koristi. Zato pričakujemo od voditeljev klerikalne stranke, da to sramoto v naši zgodovini sami izbrišejo s tem, da ustavijo delovanje orlovške organizacije, ki nima nobenega tehtnega vzroka za obstoj in samo uničuje celotno narodno vzgojo!« — Pri stavljamo, da so pred nekaj dnevi zaprli v Pragi več voditeljev orlovskih organizacij, ker so pripravljali protirevolucijo za Habsburgovce.

== Caillaux. Francija je dežela procesov; ne skrbi samo, da sledi hitro kot v kinu eden drugemu, ampak zna podati tudi ves potek v taki formi, da držji v nepetosti ne samo francosko, ampak evropsko javnost. Lep primer za to je Dreyfusov proces. Med vojno pa je postala ta narodna tradicija naravnost manjja. Jaures, Humbert, Lenoir, Bolo, Almercydo, Judet — sami procesi političnega značaja z Landrujem povrh, ki je cvrl in pek el svoje ljubice in zarotke. Proces je postal nekako nadomestilo za sladkor in premog, nekaka fatamorgana v puščavi svetovne vojne, skratka političen manever. — In zdaj je na vrsti Caillaux. Mož je že precej znan, politično in družabno, in obeta, da postane še bolj. Družabno se je predstavil širšemu občinstvu nedolgo pred vojno, ko je ustreljal njegova soproga častnikarja Calmetta. Politično pa je bil znan že leta 1911. ob času maroške krize, ko je bil ministrijski predsednik. Takrat je bil politični lok med Francijo in Nemčijo tako napet, da je poslanik Cambon zapustil Berolin, češ, da gre v Pariz po instrukcije. Ker pa Cambona le ni bilo in ni bilo nazaj v Berolin, ga je hotela Nemčija priklicati s tem, da je poslala topniško ladjo Pantera pred Agadir ... Francosko mnenje je zahtevalo, naj odgovori Francija z odposiljanjem bojne ladje in naj se nadaljuje pogajanja na bojnih ladjah ... Stopil pa je vmes Caillaux in pomiril vse, tudi Kintlerena - Wächterja, ki je rad kazal muskulaturo v berolinskem zunanem uradu. Od tedaj se je šepetalo o Caillauxu to in to ...

Prišla je svetovna vojna. Caillaux je zvezal svoj kovčeg in začel potovati po Franciji, Švici, Italiji in Ameriki; dektetivni pa za njim. Potoval je, kakor trdi, v finančnih zadevah. Kakor nemška, se je tudi njegova usoda odločila v Ameriki. Nemški veleposlanik v Washingtonu grof Bernstorff je sporočil v Berolin po kablu: »Naš konzul Luxemburg mi sporoča, da se je Caillaux priželeval pri njem, da ga naše časopise, zlasti »Neue Freie Presse«, preveč hvali in mu otežuje položaj v Franciji«. Ta brzjav ni prišel v Berolin, ker so ga vjele ameriške oblasti in izročile francoskemu poslaniku ... Ko je nato obrazložil Caillaux merodajnim osebam v Italiji, da je Francija na koncu moči in da bo morala skleniti mir za vsako ceno, je prišel domov in mislil čakati na svojo uro. Tu pa so ga prišli in zaprli neznanu kam, od koder so ga pripeljali ali na svetlo šele sedaj.

Obtožnica ga dolži, da je stal od začetka vojne v posredni zvezi v Berolinu, dajal Nemcem natančna poročila o Franciji, ki si jih je preskrbel v svoji lastnosti kot poslanec, skušal zlasti Italijo prepričati, da je Francija na koncu moči, delal obenem doma s pomočjo častnikov razpoloženja za mir in propagando za svojo osebo, da se ob primeren času polasti oblasti in sklene mir — vse pa naj bi šlo v glavnem na račun Rusije! Obenem je izdelal memoar »Odgovornosti«, ki ga je mislil priobčiti v danem trenutku — spis, o katerem je rekel Viviani, da je svinjarja! Obtožnica mrgoli imen, med katerimi se nahaja tudi nekdanji nemški tajnik zunanjih zadev, ki je rekel v zaupni seji nemškega državnega zbora: »Caillaux je naš človek!« Na podlagi Caillauxovih mahinacij in informacij je potem ponudila Nemčija koncem leta 1916. mir in upala s tem izzvati revolucijo v Franciji in Italiji.

Zadeva nudi z različnih stališč snovi za folijante razmišljanj, najbolj zanimivo pa je vendar dejstvo, da se je začela razprava — šele sedaj! Brez ozira na Rusijo diši vse to po filozofiji človeka, ki je daroval veliko svečo svetniku — a si ni mogel kaj, da ne bi bil daroval svečice tudi Luciferju, češ, človek nazadnje le ne ve, kam pride! Če bi bil prodrl Ludendorff, bi bil postal Caillaux še velik junak in patrijot — in v ta namen si ga je rezervirala Francija! Zmagal pa je Foch — in Caillaux bo prikrajan za glavo. To je tista relativnost vsega človeškega in dotikane ekstrema — danes veleizdajalec, jutri patrijot, ali pa tudi narobe!

J. J.

kako se je brat dvignil nad brata in kako smo postali igrača tujih sosedov: Orki, Nemci, Madžari, Franki, Huni, Avari, Bizantinci, Turki, Benečani — vse to je prežalo na slovanške balkanske rodove; kdor je bil silnejši, je vladal. Le par jasnih trenutkov imamo v tem času, ko je višja misel združila narodne sile: najbolj svetla točka je carstvo Dušana Silnega, ko čitamo o vsem tem, se čudimo, da je jugoslovanski rod prestal vse te težke čase. Kljub priisku od vseh strani smo obvarovali svoje središče — le na robu smo imeli nekaj izgub. To priča o življenjski sili našega rodu. Ta zgodovina nam priča, da osrednja balkanskega polotoka ni mogla za dolgo obvladati nobena sosednih držav — ne Rimljani ne Orki, ne Nemci ne Madžari, ne Turki ne Benečani — in da je imela uspeh vselej osrednja odbojna sila, ako je bila organizirana. V tem je mnogo nade za našo bodočnost, posebno ko v moderni dobi zemljepisne ovire odpadajo. Ker se je naša zgodovina te dobe po raznih krajih različno razvijala, je pisatelj obdelal posamezne dele posebej, pa vendar v nekaki skupnosti, tako da dobimo dober pregled vsoprednih dogodkov. Dobro so očitani važnejši trenutki, ki so nas družili. Mislim, da je to nam delo te vrste med nami sploh

in da bo ta knjiga tudi našim bratom dobro služila. Drugi del se nam obeta za božič. Knjiga je pisana poljudno in pregledno: za svojo osebo bi rabil kolikor mogoče malo tujk, ker imamo dovolj domačih uveljavljenih izrazov. Onim, ki ne kupujejo knjig, ker so jim predrage, bi priporočal, da primerjajo ceno knjige s ceno vina. Za 10 K ni niti en liter najslabšega vina, ki je stal pred vojno 80 vinarjev. V tej primeri stane torej ta knjiga — 80 vinarjev. Cena je nizka. Liter se izpije — knjiga pa ti ostane in imeš boš pri nji one lepe trenutke, ki jih ima vsak, ki se pogloblja v žalostne in vesele čase naše preteklosti. Kriza našega sedanjega jugoslovanstva je v tem, da se nepoznamo in ne razumemo, ker smo zrastle vsak iz svoje zgodovine: naša skupna zgodovina nas bo vse kmalu naučila spoznavati in razumevati — odpuščati in ljubiti. Zato bo nam ta »zgodovina« prišla zelo prav in bomo iz nje spoznali »pota in cilje« bodočnosti. Naj bi posebno naša mladina globoko pogledala vanjo. Naša zgodovina je zgodovina trpljenja vsled lastnih zmot in prevar, slabosti in nepoznanja; sedaj smo se ozrli in spoznali: vzemimo si svojo zgodovino na pot v bodočnost, ne k nji nazaj — naprej gre naša pot v jugoslovansko zgodovino.

Dr. I. Jesen.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

— **Regentovo potovanje.** LDU. Beograd, 26. septembra. Današnja »Politika« poroča: Prestolonaslednik je odložil svoje potovanje v Zagreb, dokler se ne rešijo važna državna vprašanja, ki so sedaj na dnevnem redu. Računajo, da bo prestolonaslednik Aleksander mogel potovati v Zagreb in Ljubljano šele koncem oktobra. Prestolonaslednik bo na vsak način prišel v Zagreb 29. oktobra, na dan proglašanja narodnega ujedinjenja. Poleg dvornega spremstva ga bodo spremljali na tem potovanju ministri ter hrvaški in slovenski ministri.

— **Pot vojvode Mišića v Pariz.** LDU. Beograd, 26. septembra. Vojvoda Živoje Mišić je danes ob pol 11. dopoldne odpotoval v Pariz in sicer v spremstvu polkovnika Djoke Budisavljevića, da tamkaj konsultira zdravnike radi svoje bolezni.

— **Veterinarska visoka šola v Zagrebu.** Zagreb, 26. septembra. Izšla je naredba poverjenstva za socialno skrbstvo, s katero se odreja otvorjenje visoke veterinarske šole v Zagrebu. Prvi semester se otvori s 1. oktobrom t. l.

— **Stavka tipografov.** Zagreb, 26. septembra. Danes so se vodila o vprašanju spora med tipografi in novinarji pogajanja. Pogajanja so vodili delegati Novinarskega društva in delegati sindikalnega veča. Na teh večanjih je došlo do popolnega sporazuma in tako odpade eden glavnih razlogov stavke. Ako se ratificira sklep po tipografih in Novinarskem društvu, bi potem listi pričeli jutri zopet izhajati. Zahteva tipografov po povišanju plače se bo razpravljala posebej.

— **Bančni uradniki v Zagrebu.** Zagreb, 26. septembra. Bančni uradniki so stopili v sindikalno zvezo.

— **Komunistična časopisa.** Zagreb, 26. septembra. Komunistični organ »Istina« bo izhajal kot dnevnik. Komunisti so istočasno sklenili izdajati poseben tednik za ljudstvo.

— **Skupen list v Zagrebu.** Zagreb, 26. septembra. Stavka tipografov traja dalje. Danes zopet ni izšel noben list razun komunističnega organa »Istina«. Uprave zagrebških listov so se zedinile, da bodo izdajale od jutri dalje skupen list, ki se bo imenoval »Novi List«.

— **Brezlična postaja v Beogradu.** LDU. Beograd, 26. septembra. Na Banjskem vrhu so postavili brezlično brzojavno postajo. Poizkusi brezličnega brzojavljanja s Parizom, ki so se vršili zadnje dni, so uspešni. Začetkom oktobra se prične redno delovanje nove postaje.

Neodrešena domovina.

Wilson zahteva neodvisno državo Reko. LDU Milan, 26. septembra. (DKU) »Corriere della sera« je prejel Clemenceau od Wilsona noto, po kateri zahteva, da se zopet uveljavi prejšnji predlog italijanske mirovne delegacije, da naj tvori Reka samostojno državo brez ljudskega glasovanja. Wilsonov predlog bodo predložili italijanski zbornici. — Ministrski predsednik Giolitti je prejel od Turati pismo, kjer izjavlja Turati, da ni naklonjen pustolovščinam, ki si jih vedno izmišlja vojaška hegemonija. Je priča odkritih mednarodnih dogovorov.

— **Volna med Italijo in Jugoslavijo neizogibna?** LDU. Berlin, 26. septembra. (DKU) »B. Z. am Mittag« poroča iz Rotterdama: General Garibaldi je izjavil, da ga je D'Annunzio s svojo ekspedicijo na Reko za nekaj dni prehitel. Njegov načrt, da vkoraka na Reko, je ostal popolnoma neopažen. Aliirani diplomati v Parizu smatrajo D'Annunzиеv prevrat za pravo revolucijo in mislijo, da dobiva D'Annunzio od armade in mornarice, kakor tudi od italijanskega naroda vsako uro večjo pomoč. Vsi znaki kažejo na to, da se v Italiji tvori D'Annunzиеva stranka, ki bo dovolj močna, da vrže Nitija, da bo potem kabinetna kriza spravila D'Annunzиеvo stranko na krmilo in da bo potem D'Annunzio najbrž vso Dalmacijo presenetil z aneksijo. Potem pa bi vojna nevarnost med Italijo in Jugoslavijo postala neizogibna.

— **Pobožne želje.** LDU Reka, 26. septembra. V listu »Vedetta d'Italia« in v drugih italijanskih časopisih se zadnje dni govori mnogo o Dalmaciji. Listi vedo tudi mnogo poročati o agitaciji, ki jo razvijajo tamošnji Italijani, ki hujkajo svoje soplemenjake na upor. Na Reki se med italijanaši razširja govorica, da bo v najkrajšem času v Dalmaciji izbruhnila vstaja. Središče tega uporniškega gibanja da bo Trogir in Boka Kotorska.

— **Socialisti in Reka.** Zagreb, 26. septembra. Socialisti so sklicali radi poslednjih reških dogodkov, v katerih vidijo italijanski imperijalizem, za nedeljo veliko socialistično skupščino.

Neznosno razmere na Reki. LDU Reka, 26. septembra. Včeraj so prebivalci vasi Kralj - Zvezde (Op. LDU): Na karti je ni mogoče najti; mora biti zelo mala vasica blizu Reke) dobili od italijanske oblasti nalog, da ne smejo zapustiti svojih hiš, in sicer iz strategičnih razlogov. V Kastavčini je nastaneno zelo mnogo vojske, toda te čete so skoro že v razsulu. Vojaki uhajajo proti Trstu. Razen tega razsaja med njimi tudi bolezen, tako da so vse opatijske bolnišnice polne bolnikov. Razpoloženje med meščanstvom na Reki je zelo malodušno, ker cene živih rasejo od ure do ure. Z Reke so prišle danes gospodinje nakupovat na susaški trg, toda tudi tu niso dobile ničesar.

— **Amerika mora napraviti red na Reki.** LDU Washington, 26. septembra. (DKU. Brezlično.) O reškem vprašanju piše »New York American«: Odločitev o reškem vprašanju je Wilsonov mirovni konferenci vsilila. Italija je zahtevala Reko in zdela se je, da ji hočeta Anglija in Francija ustreči. Wilson je ugovarjal, da pristojna Jugoslovanska izhod na Jadransko morje, in njegovo mnenje je zmagovalo. Ker so se torej Zedinjene države branile dati Reko Italiji, je bila moralna dolžnost Amerike, pomagati odločitvi pariške konference do veljave, ako bi Italija ne imela moči ali volje, obvladati situacijo. Po vsej verjetnosti bi morala potem Amerika poslati čete preko morja.

Slovenski svet.

— **Konec Ljeningove vlade.** LDU. Berlin, 26. septembra. (Dun. KU.) »Deutsche Allgemeine Ztg.« poroča iz Kopenhagna: Današnji listi prinašajo senzacionalno vest iz Stockholma, da se nahaja Ljening zastražen v Kremli. Nadkomisar Denzenski se nahaja v Moskvi in ima začasno vojaštvo v svoji oblasti. Izvedli so izredne odredbe, da bi se mu zagotovila rdeča armada, kar pa bo združeno s težkimi, kakor hitro se bo izvedela resnica o Ljeningovem podcu. To vest, za katero v Kopenhagnu ni nikjer dobili potrdila, je treba sprejeti previdno.

— **Boljševski poraz.** LDU. Berlin, 26. septembra. (Dun. KU.) Kakor poroča »Vorwärts« iz Varšave, so Poljaki pri Krokazkem ob Dvini po 10-dnevni bitki popolnoma premagali boljševske čete. Obkolili so močne boljševske čete in jih uničili. Vjeli so 1500 mož in zaplenili mnogo vojnega materiala. Ves južni breg Dvine med Dvinskim in Desno je v poljskih rokah.

— **Boljševki žele mr. LDU.** Amsterdam, 26. septembra. (Dun. KU.) Iz Helsinkforsa javljajo »Algemeen Handelsblad«, da je Ljening poveril iz Moskve se vračajočemu dopisniku »Manchester Guardian« Goodeu nalogo, da predloži angleški vladi mirovno ponudbo.

Zavezniki.

— **Clemenceau o mirovni pogodbi.** LDU. Paris, 26. septembra. (Dun. K. U.) Ministrski predsednik Clemenceau je včeraj v zbornici govoril o mirovni pogodbi. Zbornica ga je poslušala mirno in pazljivo, samo socialisti so ga motili s hrupnimi izjavami in medklji. Mirovna pogodba, je rekel Clemenceau, je izvršila stvar, ki nimajo para. Da se more to presoditi, zadostuje samo pomniti, da bi bila Francija med vojno z velikim veseljem sprejela mir, ki ji ni prinesel drugega kot Alzacijo-Loreno. Zmaga pa je Francijo vsposobila, učiniti se več: reševati narode in vstvarjati nove države. Posrečilo se je Franciji, razširiti svoje delovanje na polju osvobodovanja. — Nadalje je Clemenceau povdarjal, da dobro pozna ne-popolnost pogodbe. Ne zahteva, da bi povzdigovali pogodbo v nebo in se navduševali, v primeri z drugimi pogodbami preteklosti pa stoji ta pogodba kot ustanovitev koalicije osvobodjenja edina v zgodovini. Smatrat in sprejeti se jo mora kot celoto. Kot taka je dobra pogodba. Govornik je nato spomnil na čas pred vojno, ko je Nemčija obvladovala ves svet. Še bolešneje pa je bilo zanj, da se je moral tudi med vojno boriti s stranko, ki je bila pripravljena za kompromis z Nemčijo. Leta 1870. in tudi leta 1914. je vojna Francijo presenetila. Napraviti se mora sedaj tako, da se enak primer ne bo mogel več ponoviti. Več socialističnih poslancev je motilo govornika z ostrimi medklji: eden izmed njih ga je obdolžil, da ima rojalistične namene. Ne odgovarjajoč na medklje, je ministrski predsednik nadaljeval svoj govor. Povdarjal je zasluge, ki so jih zavezniki izkazali Franciji. Kakor med vojno, računajo še danes na Ameriko, tudi ako bi ne bilo pisane pogodbe. Res je, da predsednik Wilson v vprašanju zveze narodov ni imel toliko uspeha, kakor si ga je želel, dal pa nam je ključ, ki odpira vrata novega sveta. — V nadaljnjem govoru je Clemenceau omenjal jadransko vprašanje, kjer so sozavezniki, ki se ne gledajo s prav prijaznimi očmi. Delamo, kar moremo, da bi jih pripravili do sporazuma. Glede dogodka v Ameriki omenja, da računamo trdno s tem, da bodo pogodbo ratificirali. — Nato je predsednik zavrnil očitke, da parlamenta ni pripustil k mirovnim po-

gajanjem, s tem da mu je ustava predpisala tako pot in da bi udeležba zbornice ali tudi le komisij, ki štejejo celih 360 članov, položaj zelo zapletla.

Italija.

— **Državna kriza v Italiji.** LDU. Berlin, 26. septembra. (DKU.) »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Sonnino je odklonil udeležbo na kronskem svetu, ker ni konstitucionalno, da ga skliče kralj. O Giolittiju pripovedujejo, da smatra za edino možnost rešitve krize to, da se čim najprej vse potrebno ukrene za volitve. Kakor javlja »Seccolo« iz Pariza, vedno bolj skrbi angleške posebnosti pa francoske kroge, da ne bi se dala Srbija zavesti k nevarnim korakom, ki bi resno ogrozili svetovni mir. »Popolo d'Italia« zasmehuje člane kronskega sveta kot stare šeme, kanalie in bandite, ki se jih mora obesiti na prvo laterno, revolucija, namreč revolucija nacionalistov se je začela na Reki in se bo končala v Rimu. V enakem tonu piše tudi »Avanti«, ki pozivlja vojake, naj ne ubogajo častnikov, temveč naj jih postrelijo. Pariška brzojavka v »Corriere della Sera« namiguje, da se zdi, da Wilson vsem italijanskim zahtevam nasprotuje še ostreje kakor dosedaj. D'Annunzio je izdal manifest italijanski vojski, v katerem pozivlje vojake, naj slušajo samo disciplino domovine in naj v masah dezertirajo.

— **Nitijev kabinet pred demisiijo.** LDU. Trst, 24. septembra. »Il Lavoratore« poroča iz Rima od 23. t. m.: Zvečer se je sestel ministrski svet, ki je trajal dve uri. Tittoni in Nititi sta poročala o položaju in o razlogih odgovitve zbornice in kronskega sveta. Vsi ministri so stavili svoje portfelje ministrskemu predsedniku Nititju na razpolago.

— **Wilson grozi Italiji z blokado.** LDU. Pariz, 26. septembra. (DKU.) »Chicago Tribune« poroča: Predsednik Wilson je gladko odklonil sprejeti Tittonijev načrt za podlago rešitve reškega vprašanja. Ne samo, da Wilson noče ničesar vedeti o tem, da bi postalo mesto italijansko, pristanišče, dokoli in železnice pa mednarodni, zahteva, da naj italijanska vlada D'Annunzia prežene z Reke in tam napravi red. Wilson grozi Italiji z blokado, ako njegovim zahtevam ne bo ugodila. Vendar pa sta italijanska in ameriška delegacija mnenja, da niti Francija niti Anglija ne hosta na tem potu slediti Ameriki. Francija zato ne, ker se boji v Italiji kot svoji sosedni boljševizma. Anglija pa, ker ji Italija dolguje denar.

S Koroškega.

— **Na taboru v Ločah ob Baškem jezeru na Koroškem,** ki se vrši jutri 28. t. m., govori tudi poverjenik dr. Vladimir Ravnihar.

Kako se godi Slovincem na Nemškem Koroškem? »Arbeiterwille« z dne 23. t. m. piše: Rodbina Reichmann p. d. Jesenik v Lipju nad Vrbo je slovensko narodnega mišljenja, vživa pa splošno spoštovanje prebivalstva. Neke julijske noči 1. 1919. je nekdo zahteval, da se mu odpro vrata. Prišlo je do prepira s 70letnim Jesenikom, neznanec so streljali skozi okno v hišo in starček je bil zadet od dveh krogel in smrtnonevarno ranjen. Sin Jakob je prihitel očetu na pomoč, posegel takisto po orožju ter ustrelil enega. Kdo so bili provokaterji? Ustreljeni je bil sin gostilničarja Hudritscha iz Svetne vasi, njegov spremljevalec pa sin bivšega deželnega poslanca Wieserja iz Škofjega dvora. Bajse sta iskala prenočišče, dasi jima je gostilničar Romauh v Dulah, pri katerem sta pijančevala do polnoči, ponudil prenočišče, Preiskavo vodi dr. Friedl, bivši okrajni sodnik v Rožku, katerega so Jugoslovani radi njegovega krivičnega postopanja pretepli in kateremu se je posrečilo ubežati. V kratkem pride ta slučaj pred porotno sodišče. — Tako se godi Slovincem v onih koroških krajih, kjer gospodarijo Nemci. Preiskavo proti Slovincu, ki je v silobranu rabil orožje, vodi znani dr. Friedl, ki bo v svoji zagrozenosti gotovo skrbel, da bo Slovenec Reichmann občno kaznovan, dasi nemški listi sami priznavajo, da je zgrabil za orožje v silobranu. Značilno je, da je Friedlova rodbina mesece in mesece stanovala še v eraričnem poslopju v Rožku, dočim je moral slovenski sodnik v Rožku iskati stanovanje drugod in se potikati po raznih luknjah.

— **Nemško laži.** »Neues Grazer Tagblatt« z dne 24. septembra poroča poloficijelno iz St. Vida med drugim to-le: V krajih, ki so jih zasedli Jugoslovani, letajo duhovniki od hiše do hiše in razdeljujejo denar, da bi s tem pridobili glasove za Jugoslavijo. Kdor zbira glasove za državo SHS, dobi do 1000 K denarja. Jugoslovanska vlada je pozvala hišne posestnike v onih krajih na Koroškem, ki so jih zasedli Jugoslovani, naj čim najprej odgovorijo stanovanja vsem

nemško mislečim strankam, da tako očistijo Koroško vseh tujih elementov. V Hainburgu so nabiti lepaki: 1. Cenejšje izkaznice za živila dobi, kdor podpiše izjavo za kraljevino SHS. 2. Graščinsko zemljišče, ki so ga občinski funkcionarji že razlastili, dobi v najem, kdor podpiše izjavo za Jugoslavijo. 3. Odškodnino za škodo, povzročeno vsled vojne, dobi, kdor se izjavi za državo SHS in 4. Kdor se izjavi za Avstrijo, bo kasneje izgnan. — Vse te vesti so seveda izmišljene in koroška vlada jih da širiti samo zato, da bi v coni, kjer ima upravo v svojih rokah in kjer se tudi vrši ljudsko glasovanje, povzročila nerazpoloženje proti Jugoslaviji. Toda ljudje so že jeli misliti s svojimi možgani, zato taka sredstva ne bodo več upalila.

— **Poštni nabiralnici v Suhi in Mohličah na Koroškem.** Poštna nabiralnica Suha pri Libeličah se je vnovič otvorila ter priklopila poštnemu uradu v Libeličah. Z osvoboditvijo korotanskega ozemlja je prešla nabiralnica v Mohličah pod jugoslovansko upravo. Prideljena je poštnemu uradu v Galiciji v velikovškem okraju.

— **Čitalnica v Prevaljah.** Dne 13. septembra se je ustanovila v Prevaljah Narodna čitalnica. Prvi občni zbor se vrši dne 5. oktobra ob 9. dopoldne v društvenih prostorih, to je v hiši gosp. Rozmana. K obilni udeležbi vabi odbor.

Sokolstvo. Tabor Sokolstva.

V nedeljo ob 14. se je vršil v Ljubljani tabor Sokolstva. Ker je dež — lilo je kot iz skafa — onemogočil tabor pod mlitim nebom, vršil se je v dvorani Mestnega doma. V dvorani se je nabralo toliko Sokolov in prijateljev Sokolstva, da ni bilo za marsikoga več prostora. — Tabor je pozdravil v imenu SSZ in v imenu Jugoslovanskega Sokolskega Saveza starosta Saveza dr. Oražen. V svojem govoru je povdarjal, da je leto 1914. pri Sokolstvu črna zapisana. Naši sovražniki so namerali pokopati s Sibi tudi Sokolstvo, toda ni se jim posrečilo. Lahko je bilo poslati brate na morišče, ali ideje niso mogli zamoriti. Nešteto svojih ljudi so morali v tej vojni Sokoli žrtvovati. Nešteti grobovi pričajo o veliki ljubezni Sokolstva do svobode. Sokolska ideja je bila navidez mrtva, natihem pa je delovala na raznih frontah in izpodkopavala temelje naši sto in stoletni ječi. Prišel je krepak sunek od juga in v tem hipu se je ječa zrušila, ne da bi bila pokopala sokolsko idejo pod svojimi ruševinami. K naši osvoboditvi je sokolska ideja mnogo pripomogla. Zato pa moramo biti Sokolstvu hvaležni in je naša sveta dolžnost, da njegovo idejo vsikdar in povsod propagiramo, tako da bomo mogli reči: Kdor je Jugoslovani, je tudi Sokol. Toda naše osvobojenje še ni popolno, pred seboj imamo še veliko nalogo: rešiti iz suženjstva one brate, ki danes še ječijo pod tujevo peto. Pojdimo torej med narod in širimo sokolsko idejo in ljubezen do domovine. — Za dr. Oražnom se je oglašil k besedi starosta primorskega sokolskega krožka brat dr. Fornazarič: V tem trenutku naj izpregovorim v imenu vseh onih, ki tam doli ob morju umirajo. Neizmerna bol nam je tiščala prsa, trpeli smo in obupavali, prostili in klicali, a naši smo gluha ušesa in nič pravega umevanja našega trpljenja. Vi, bratje, vi edini nas čulite in raznesite naš klic po širni domovini. Vi ste naša vojska, borilci za našo svobodo, kot vedno prvi na straži, vi edini, ki nosite v srcu res narod, za katerega ste trpeli. Vi dvigate svoj glas in bodite prepričani, da vam stotisoč srce utripelje nasproti v pričakovanju rešitve. Težke ure živi naša domovina. Meje so nezastražene, od vseh strani jo obdajajo sovražniki, tako da je kakor otok v morju. Kar smo si s krvjo in žrtvami priborili, nam hočejo danes vzeti sovražniki z eno samo potezo zlatega peresa v Parizu. Razkosali so nas in razteptali, zapirajo nas in mučijo, da komaj dišemo. Med nas tam doli na jugu in Vas je legla sovražna zloba kot kača od Reke do Triglava. Vas same že ogroža sovražnik. Pred vratmi stoji in se pripravlja na pohod v srce domovine. O pravem času smo mi tam doli klicali in svarili, toda nihče nas ni čul. Tostran demarkacijske črte, dozdevno na varnem vda se narod veselju in rajanju. Plesa, smeja in popivanja ni konec. Zastopniki naroda se bore za prvenstvo, širi se sovraštvo. Mi, ki smo verovali v narod, gledamo vse to v obupu. Vidimo z grozo, da narod in njegovi vodniki ne vedo, kaj je svoboda, ki smo jo tako dragoceno plačali. Rešite, vi ste edini nosilci svobode, bratstva in enakosti. Vi ste prvi oznanjali svobodo, se borili, ko so se drugi veselili. Vi ste poborniki domovni svobode, na Vas se obračamo tudi danes, ko je naša domovina v nevarnosti; vzemite jo v zaščito in branite jo proti vsakomur, naj bodo to zunanji ali notranji sovražniki. Ali se spominjate slavnih pohodov v Trst in Gorico. Takrat smo si prisegli: »Vsi za enega, eden za vse«; danes Vas zovemo, da ne pozabite tega gesla. Vi ste in z Vami ves narod, čujte naš klic. V slavnih dnevih edini naš up, pomnite našo prisego, da mi Vam ostanemo na svoji zemlji vsemu sovražnem pritoku kljubujoč, zvesti in verni do konca. Zato stopite tudi Vi na plan, bodite zvesti sebi in domovini, bodite zvesti tudi nam, kot smo mi Vam zvesti. Zvestoba za svobodo! Dvignite svoj gromki glas, da bo odmeval po širni domovini: Bratje, vsi, kar Vas je radila jugoslovanska mati, pomnite neštete gomile, za katerih nam je zrasla svoboda. Preveč je dragocena ta svoboda, predeljo pričakovana, ne ubijajte je sami, ker sicer nikdar več

ne vstane. Dvignite svoj glas, da ga bodo čuli voditelji naroda: proč s sovraštvom, strnite se, ker domovina Vas potrebuje, sicer naj pride pokletstvo naše nad Vas. Tam doli umira tretjina naroda in ako bo nekdanj ležal mrtič od Triglava do morja, ostal Vam bo večni nemi tožnik pred narodom in zgodovino, ki Vas bo proklela. — Taborjani so se nato zbrali v impozanten sprevod, ki je korakal z godbo in jezdec na čelu po mestnih ulicah in nato na telovadišče ob državni železnici v Šiški.

— **Ljudski tabor v Ločah na Koroškem.** Pozivljamo vse brate in sestre, da se udeležijo v kar največjem številu tabora v Ločah v nedeljo, dne 28. septembra. Iz Ljubljane vozi poseben vlak, ki odhaja iz Ljubljane ob 4. uri 55 minut. V Ločah nastopimo z javno telovadbo, in sicer popoldne ob 1/4: 1. Članstvo — ljubljanske proste vaje. 2. Orodna telovadba. 3. Članice — ljubljanske proste vaje. 4. Člani — češke proste vaje 1920. Takoj po prihodu vlaka se vrše izkušnje za javni nastop. Glede vožnje veljajo sledeča navodila, ki se jih naj sleherni drži: Vsak brat in sestra mora imeti legitimacijo Slovenske Sokolske Zveze, ako hoče imeti znižano vožno ceno. Legitimacije se daje pri posameznih društvi ali pa v prostorih Slovenske Sokolske Zveze. Med vožnjo mora legitimacijo na zahtevo pokazati. Vožne listke ne kupujejo bratje in sestre sami, ampak jih kupi za to določen brat skupno. Zato se zberejo vsi sokolski udeležniki v nedeljo zjutraj ob 4. pred južnim kolodvorom, kjer oddajo denar za to določeno ceno. Teh navodil se je strogo držati.

— **Predsedstvo Slov. Sokolske Zeze.** Sokolska župa Ljubljana I. V nedeljo, dne 2. oktobra ob 20. uri se vrši v zvezi s tabori v Narodnem domu druga redna odbojna seja župnega odbora. — Dnevni red: Zletni obračun: poročila; slučajnosti. Vsa župna društva naj se zanesljivo udeležijo seje po svojem zastopniku.

— **Deputacija ljubljanskega Sokola,** ki se udeležijo zleta »Sokola II.« v Škofljico, se zbira ob 1/2. popoldne pred šolo na Grabnu. Udeležite se polnoštevno. Na zdar!

— **Sokol Moste pri Ljubljani** ponovno opozarja bratsko članstvo na svoj izredni občni zbor, ki se vrši jutri, v nedeljo, dne 28. septembra ob 10. dopoldne v kavarni »Mali slovi« v Vodmatu. — Ker je ta izredni občni zbor za nadaljnji razvoj društva zelo važen, pozivljamo br. članstvo, da se istega polnoštevno udeležijo! Brate in sestre, ki so zadržani, obveščamo, da za glasovanje pri občnem zboru lahko pooblaste kakega drugega člana, ki bo pri občnem zboru navzoč. Zdravo! — Odbor.

Dnevne vesti.

— **Prvi juridični izpiti v Ljubljani.** Dne 25. t. m. so se vršili v Ljubljani prvi juridični izpiti. Dva kandidata sta se prijavila za judicijalni izpit. Eksaminatorji so bili višja sodna svetnika dr. Gojmir Krek in dr. Metod Dolenc ter odvetnik dr. Fran Tominešek. Oba dijaka sta napravila izpit z zadovoljivim uspehom.

— **Podpredsednik deželne vlade** dr. Gregor Žerjav je obolel. Do nadaljnjega ne sprejema nobenih strank.

— **Imenovanja v sodni službi.** Minister za pravosodje je imenoval za deželnosodne svetnike pri deželnem sodišču v Ljubljani: dež. sod. svetnika Frana Petrlina z značajem viš. dež. svetnika, začasnega dež. sod. svet. dr. Edvarda Pajnič, začas. sod. svet. dr. Rada Kušaja v Celju, začas. sod. svet. dr. Frana Goršiča v Kamniku in okr. sod. Frana Pernuša na Vrhniki; pri okrožnem sodišču v Celju: sod. svet. dr. Valentina Flerina v Žužemberku in okr. sod. dr. Frana Zihra v Celju; pri okrožnem sodišču v Mariboru: sod. svet. dr. Frana Peitlerja v Višnji gori, dvornega tajnika Frana Posega, sod. svet. Oskaria Deva v Kranju, okr. sodnika dr. Ivana Vuka v Kostanjevici; pri okrožnem sodišču v Novem mestu: sod. svet. dr. Jurija Polenška v Trebnjem in sod. svet. Julija Kozino v Vipavi in okr. sodnika Antona Kudra; za sod. svetnike preko sistemiziranega stanja: pri dež. sodišču v Ljubljani sod. svetnika Antona Miadiča v Smarju, Ivana Vrančiča v Ljubljani, okr. sodnike dr. Pavla Skaberneta, Petra Keršiča in dr. Vladimira Golio; pri okrožnem sodišču v Mariboru okrajne sodnike dr. Frana Pihlerja, dr. Ožbaldila Ilauniga v St. Lenartu, dr. Frana Vidoviča v Krškem in dr. Jakoba Jana v Krškem; za sod. svetnike in predstojnike okrajnih sodišč: državnega pravdnika dr. Adolfa Kaiserja za Kostanjevico, dr. Milana Geršaka, za Velike Lašče, dr. Matija Lavrenčiča za Cerknico, Gvido na Miheliča za Konjice, Ivana Hutterja za Kočevje, Jurija Gregorja za Radovljico, Frana Pečnika za Smarje, dr. Rudolfa Schmidta za Radeče, Josipa Janšo za Kamnik in Rudolfa Potočnika za Rogatec; za okrajne sodnike in predstojnike: Frana Küssla za Trebnje, Janka Serneca za Šoštanj, Antona Zdolška za Kozje, Antona Kajfeža za Brdo, Ivana Romolča za Slovenj

Gradec, dr. Josipa Tombača za Marbek, dr. Frana Kotnika za Brežice, dr. Arnolda Pernata za Laško, dr. Frana Kalana za Žemerk, dr. Antona Štuhca za Ptuj, dr. Milka Kranjca za Kranjsko goro, dr. Aleksandra Poznika za Sevnico, Ivana Kralja za Metliko, Stanislava Jenčiča za Vrhniko, dr. Avgusta Leitgeba za Višnjo goro, dr. Milka Gabra za Ljutomer in dr. Hinka Irgoliča za Gornjo Radgono; za okrajne sodnike pri okrožnem sodišču v Celju dr. Andreja Novaka, dr. Jakoba Končiča in dr. Adolfa Lenarta; pri okrožnem sodišču v Novem mestu dr. Ščtomira Dolenc.

— **Pri poštnem in brzojavnem ravnanstvu v Ljubljani** je imenovan za ravnatelja v VI. razredu dr. Janko Debelak, in za nadsvetnika v VI. plač. razredu dr. Vekoslav Gregorič.

— **Pismo iz Sibirije.** Tomsk, 6. junija 1919. »Zvečer eno leto nimam prav nikakih vesti iz domovine. Pišem vam večkrat, akoravno imam jako malo upanja, da dosepo moje vrstice do vas. No, če dobite vsaj eno poročilo, vas prav srčno prosim, da javite o tem vsem mojim znancem, osobito mojim sorodnikom. Koliko se je med tem časom že tam spremenilo! O onih zgodovinskih dogodkih v domovini nisimo dobili do danes še nobenih natančnih poročil. Tudi moje življenje se je med tem precej spremenilo. Slovenci smo v prvem jugoslovanskem polku. Tu je tudi moj brat. Bil sem najprej pri štabu, potem pa so me poslali v francosko misijo. Znanje jezikov mi sedaj zelo koristijo, tako da sem tu skoraj neobhodno potreben. V polku so Srbi, Hrvati in Slovenci skupaj, le en bataljon je čisto slovenski. Človek skoro zabije, da se nahaja v Sibiriji, če vidi naše fante, ki tu in tam korakajo skozi mesto prepevačjo »Regiment po čestni gre«. Sibirijci pravijo, da je to nebeško petje. Naši so oblačeni po rusko, le na čepicah imajo našo trobojnico. Častniki nosijo razum ruske uniforme tudi angleško. Hrana je jako dobra in obilna. Sploh se dobi tukaj za denar še vse. Celo slovenske knjige smo dobili na tukajšnjem vseučilišču. Morete si misliti, kako smo bili srečni, ko smo po tolikem času videli slovenko knjigo. Sicer nimamo mnogo, a veseli smo, da imamo le nekaj. Brata vidim le tu pa tam, ker je vedno pri polku. Ima jako mnogo dela, ker mu je poverjen »telesni dobrobit« celega polka. S pridnim gospodarstvom si je znal pridobiti naklonjenost vseh. O domu se govori mnogo, vsaj so to naše edine in najskrbnejše želje, toda kdaj pride oni srečni moment odhoda? A vi tam si ne morete misliti, kako nas ona negotovost o vsem tem, kar se doma dogaja, muči. Zadovoljen sem, da imam precej dela, ker na ta način vsaj hipoma pozabim na dom in na svoje drage! — Dr. Ivan Pless, kapetan. — Opomba: Računski svetnik Fran Tausen prosim, da pošlje v zasedeno ozemlje, osobito na Opčino pri Trstu, naj o tem obvestijo Plesove, oziroma Sorčeve na Opčini. Miroslav Pless, hotelir v Devinu, je imel štiri sinove, ki so takoj početkom vojne šli kot častniki na fronto. Od teh je najstarejši, stotnik Rudolf, padel, dva sta v ruskem in eden menda v italijanskem vjetništvu. Ko je stari Pless letos hotel obnoviti svojo porušeno hišo v Devinu, so ga Lahi na ovadbo nekega italijanskega soobčana, češ da je svojedobno kot župan nastopil proti lešni šoli, aretirali in odvedli v Sardinijo.

— **Zadružna Centrala proti deželni Kranjski.** »Naprej« javlja: »Susteršičeva «Zadružna Centrala» je vložila tožbo proti deželi Kranjski za plačilo 2 milijonov kron, katere je po naročilu pok. dež. odbornika dr. Lampeta založila za deželo Kranjsko pri nakupu perila za deželne dobrodelne zavode. Pri kupčiji je posredoval znani prebrisani agent F. Gruška, neomejen zaupnik dr. Susteršiča, katerega je spravil tudi njegovo premoženje v Švico na varno. «Zadružna Centrala» je plačala v gotovini 2 milijona kron, ne da bi poprej prejela le en komad perila. Prišel je preobrat in sedaj ni ne denarja, ne perila, in od posredovalca F. Gruške ni ničesar dobili. Da tiči za vso to akcijo umazana kupčija, je brezdvomno, ker bolnica ni nikdar potrebovala tolike množine perila in noben pameten človek ne plača nobene svote, najmanj pa 2 milijona kron naprej, ne da bi videl poprej vzorce ali pa dobil blago. Sodniška obravnava bo pokazala, kakšna špekulacija je tu vmes.

— **Kapelnik Hilarij Benšek.** Iz Beograda je došla vest, da je ondi nenadoma umrl g. Hilarij Benšek. Zadel ga je kap. Z njim je legel v grob mož, ki si je pridobil za slovensko gledališče velikih, nepozabljenih zaslug. Bil je Čeh, ki pa se je življal v naše razmere s toliko unemo in vztrajnostjo, da je bil lahko vzor vsakemu Slovencu glasbeniku. Ko je odstopil prvi kapelnik naše pravljane porojene, a hitro se razvijajoče, tudi in blagopokojni idealisti

Fran Gerbič, je prevzel vso skrb in vse delo za našo opero Hilarij Benšek. Skoraj 16 let, od 1894 do 1910, je bil njen prvi in edini kapelnik. Bili so težki časi: gledališče je uživalo malenkostno podporo, in slovenskih predstav smo imeli le po 4, kasneje kvečjemu po 5 na teden. Orkester je bil vojaški in gledališču le takrat na razpolago, če ni bil angažiran službeno ali na veselice. In isti orkester je igral tudi pri nemških predstavah v istem poslopiju. Naš zbor je bil le večerni ter je mogel imeti skušnjo le zvečer po 1—1½ ure! Kolike težave in zapreke za vsako predstavo! A Benšek je zmagoval vse: bil je korepetitor, prepisovalec not za sole in zbor ter dirigent. Vse v eni osebi! In če pregledujem tedanji operni, operetni ter spevoigrski repertoar, moram strmeti, da je znal in mogel Benšek delati take čudeže. Auber (Nema iz Portici in Fra Diavola), Bellini (Norma), Bizet (Carmen, Biseri), Donizetti (Favoritka), Flotow (Stradella, Marta), Franchetti (Asrael), Glinka (Ruslan in Ludmila), Goldmark (Kraljica Sabaka), Gounod (Faust, Romeo in Julija), Halevy (Zidovka), Kreutzer (Prenočišče v Granadi), Leoncavallo (Glumaci), Lortzing (Car in tesar), Maillart (Puščavnikov zvonček), Mascagni (Cavalleria rusticana), Meyerbeer (Africanka), Nicolai (Vesela ženske windsorske), Rossini (Brivec sevilski, Viljem Tell), Smetana (Poljub, Prodana nevesta), Thomas (Mignon), Verdi (Ernani, Rigoletto, Trubadur, Traviata, Ples v maskah, Aida, Othello), Wagner (Holandec, Tannhäuser in Lohengrin), Weber (Carostelec), dalje A. Foersterjev »Gorenjski slavček«, Parmove opere, operete in spevoigre, Mandičev »Petar Svatič«, Zajčev »Zrinjski«, Vilharjeva »Smiljana«, Albinjeva »Maričona«, cela vrsta operet in iger s petjem: vse to je nastudiral in dirigiral Benšek sam! In za kakšno plačo! Da, Benšek je bil junak-mučenik naše opere. Včasih je obupal in si iskal boljše, mirnejše službe; a nikdar ni minilo pol leta, ko se je moral zopet vrniti. Brez opere mu ni bilo mogoče živeti. Da pa je mogel živeti, je moral postrani tudi še služiti. Bil je dolgo vrsto let navdušen, požrtvovalen pevovodja »Slavčev«; nekaj časa pevovodja »Zidarskega in tesarskega društva« in bivšega trnovskega »Slovana«. Obenem je bil kapelnik Mestne društvene godbe itd. Vrh vsega pa je dajal še privatno pouk na gosli. Poučeval je hitro, izredno praktično ter je premagoval z genialno lahkoto vse težkote. Ni bil tankočuten umetnik, a občudovanja vreden rutinér, ki je bil za slovenske takratne razmere pravi čarovnik. Ko pa se je pojavil v Ljubljani kapelnik mojster Talich, je Benšek sam odložil taktirko in odpotoval v Beograd. Tam je dirigiral orkester po hotelskih restavrantih... Vso vojno je pretrpel in prestradal v Beogradu... Ko so mu pobegnili vsi glasbeniki, se je preživljal z igranjem na klavirju po kavarnah... Bednik! In zdaj ga je rešila smrt. Hvaležno se ga spominjamo! Fr. Govekar.

— **Poziv vsem beguncem!** V smislu sklepov začasnega Odbora za zasedeno ozemlje v Ljubljani ter tabora beguncev v Ptuj se vrši dne 5. oktobra t. l. v Ljubljani veliko zborovanje vseh beguncev, na katerem se bo razpravljalo o vseh vprašanjih, ki se tičejo beguncem iz po Italijanih zasedenega ozemlja, političnih in nepolitičnih. Na tem zborovanju se bo tudi položil temelj samostojni organizaciji. Za danes opazujemo na to zborovanje vse begunce, pa tudi naše zastopnike. Podrobna navodila se bodo sporočila pravočasno. Začasni odbor za zasedeno ozemlje.

— **Obrekovalci, ki so zlezli pod klop.** V »Marburger Zeitung« priobčujoje Aleksander in Marija Lininger ter Terezija Grubitsch to-le izjavio: »Dne 28. januarja 1919 smo podali pri štaterskem obnemnem poveljnikstvu v Mariboru pred nadporočnikom g. Šilihom na zapisnik ovadbo, da je g. zasebni obtožitelj podpolkovnik Fran Zwirn napram demonstrantom, zbranim dne 27. januarja 1919 pred okrajnim glavarstvom izjavil: »Falls Ansammlungen stattfinden, wird in dieselben hineingeschossen.« (Ako se ljudje zbirajo v gruči, naj se vanje strelja), s čimer smo dali povod neosnovanemu napadu v članku »Grazer Tagblatt« z dne 30. januarja t. l. z naslovom »Ein Dokument«. Ker smo se na podlagi sodnih razprav prepričali, da g. zasebni obtožitelj podpolkovnik Fran Zwirn ni rabil zgorajšnjih besed, preključujemo z izrazom obžalovanja svojo obdolžitve.« — Tako se v Mariboru obrekne, žal, da je malo takih, ki bi si upali nastopiti proti obrekovalcem.

— **Mestni denar.** Mestna občina ljubljanska izda svoj denar, da s tem odpomore obštetnemu pomanjkanju drobiža. Izdala bo drobiž po 20 in 10 vinarjev z veljavo do konca leta 1920.

— **Sijaina ponudba.** »Mariborski Delavec« poroča, da je dobil vojaški kapelnik v Mariboru Herzog povabilo, naj stopi v japonsko službo. Japonska vlada mu ponuja mesečno plačo v iznosu 20.000 K.

— **Pri poštnih uradih Ljubljana** 3, 4, 5 in 6 se za čas od 15. oktobra 1919 do 31. marca 1920 v svrhu štedenja z razsvetljavo in kurivom določijo uradne ure ob delavnikih za čas od 8.—14. ure.

— **Česka obec** poroča dne 27. t. m. o ½21 hod. v malé dvorane Narodni. Češke posvíceni Členy uvedeni hosté vítáni.

— **Licej** potrebuje kvalificirano učiteljico za francoščino, Prošnje takoj na ravnateljstvo.

— **K Borštnikovi smrti.** Zagrebški listi so poročali, da je Ignacij Borštnik umrl na malariji. Javlja se nam od najmerodajnejše strani, da je ta vest netočna. Borštnik je umrl na posledicah zastupljanja krvi, povzročenega po zastarani angini. Slučaj te bolezni, ki je zelo redek, se bode še znanstveno opisal v »Lječniškom vjestniku«.

— **Pričetek šolskega leta 1919/20 na mestnih otroških vrtcih.** Na mestnih otroških vrtcih na Zaloški cesti št. 1 in v Cerkveni ulici št. 21 prične se šolsko leto 1919/20 v sredo, dne 1. oktobra 1919. Vpisovanje se pa vrši v torek, dne 30. septembra 1919 od devetih do dvanajstih dopoldne v šolskih prostorih.

— **Nadaljevalni ginekološko - porodniški tečaj** v občini javni bolnici v Ljubljani se prične v sredo 1. oktobra 1919, ob 5. uri popoldne na ginekološko - porodniškem oddelku. Pismene ali osebne prijave sprejema prof. dr. Al. Zalokar.

— **Gremij trgovcev v Ljubljani** opozarja vse one svoje člane, ki imajo vajence, na današnji inšert gremija glede vpisovanja vajencev v gremijalno šolo.

— **Dunajski visokošolci!** Z Dunaja sem dobil naslednje poročilo: Vsi inozemci, ki nimajo poštenega opravila na Dunaju, bodo izgnani, kdor ni bil stalno od 1. avgusta 1914 dalje na Dunaju, mora vložiti prošnjo na policijsko ravnateljstvo za ondotno bivanje. V prošnji mora vsakdo navesti vse nacionalne in vzroke o potrebi bivanja na Dunaju. Vsa bo potreboval sledeče priloge: kršni list, potni list, eventualno domovinsko. Od tehnik zahteva policija tudi potrdilo, da res študira na dunajski tehniki. Policijsko ravnateljstvo vpraša nadalje, kje je prosilec bival med vojnim časom. Potrebno je, da si vsak tovariš vojak poskrbi tozadevno potrdilo od vojaške oblasti.

— **Vsi oni dijaki,** ki se odpeljejo na Dunaj šele okoli 5. oktobra (ali kasneje) naj se takoj prijavijo, da bo število zadostno in da bo mogoče organizirati transport, na naslov tehnik Metod Pfeifer, Ljubljana, Rimska cesta št. 12.

— **Za planinske kočje,** ki jih je kupilo Slovensko planinsko društvo od »Deutscher und österreichischer Alpenvereine« je to društvo založilo pri Kranjski deželni banki, kakor poroča »Marburger Zeitung« 52.000 K.

— **Iz železniške službe.** Adjunkt drž. žel. Edvard Repovš, dosedaj postajenačelnik v Kočevju, je dodeljen v službovanje prekmurski železniški upravi.

— **V angleške tečaje** se vrši vpisovanje v ponedeljek in torek, dne 29. in 30. septembra od 5. do 6. popoldne in v sredo, dne 1. oktobra ob pričetku na moškem učiteljsku I. nadstr. III. letnik, Resljeva cesta. Pričetek dne 1. oktobra ob 6. zvečer.

— **Poštni promet v Prekmurju.** V področju ljubljanskega poštnega in brzojavnega ravnanstva poslujejo v Prekmurju naslednji poštni uradi: Beltinci, Gornja Lendava, Fokovci, Križavci, Prosenjakovci, Petrovci, Rogaševci, Murska Sobota in Veliki Dolinci; v področju zagrebškega poštnega in brzojavnega ravnanstva pa: Donja Lendava, Dobronak ter Kerkaszentmiklos.

— **Glavna trafika v Celju** se odda. Jamščina znaša 150 K. Ponudbe do 16. oktobra 1919. Predložiti jih je v zaprtih kuvertah in pravilno kolekovane finančnemu ravnateljstvu v Mariboru.

— **Oddaja tobačne glavne trafike v Srednjem št. 1 in 177** (davčni okraj Ormož). Tabočne glavni trafiki v trgu Srednjem št. 1 in 177 se s tem razpisujejo v oddajo po javnem natečaju. Invalidi iz zažadne vojske, potem vdove in sirote v tej vojski padli ali umrli vojakov (častništva in moštva), imajo ob gotovih pogojih prednost pred vsemi prosilci. Takim prosilecem se bo podelila prodaja brez oziroma na ponudbe ostalih ponudnikov proti povratnemu dobičku v letnem znesku 150 o. 200 K, ki ga bo plačevati iz trafikanskega dobička. Jamščina znaša 200 o. 290 K. Ponudbe je predložiti najkasneje do 16. okt. 1919, 10 ure. Vsi drugi podatki so razvidni iz natečajnega razglašja, ki ostane nabit do dne 10. okt. 1919 na uradni deski pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Mariboru in pri občinskem uradu v Srednjem.

— **Od Italijanov zajeti tihotapci.** Ob demarkacijski črti se ljudje vsevprič bavi s tihotapstvom. Tudi v Postojni je tihotapstvo v bujem cvetju. Nedavno tega se je več tihotapcev Postojnčanov vracalo preko Cerknice skozi gozd Javornik. Prekočrli so že demarkacijsko črto, tu pa jih je nenadoma ustavila italijanska patrulja, obstoječa iz petih mož, oborožena s puškami in ročnimi granatami. Patrulja jih je preiskala in jim pobrala vse, kar so imeli. Enemu s vzeli zlato uro z verižico, tri zlate prstane in 340 lir v bankovcih, drugemu zlato uro z verižico in zlat prstan, drugim devetim pa sploh vso srebrnino in zlatino, ki so jo imeli seboj, enemu izmed njih tudi 320 dinarjev v bankovcih. Tihotapci so prosili, da bi jih pustili oditi v Postojno, toda patrulja je bila gluha za to prošnjo. Odgnala jih je nazaj proti demarkacijski črti ter jih spodila preko meje v Jugoslavijo. Da - li je patrulja konfiscirane dragocenosti in bankovce izročila oblasti, je seveda vprašanje. Najbrže so si člani patrulje razdelili plen med sabo in se sedaj v pest smejijo tistim Postojnčanom, ki so bili tako nespretni, da so se dali vjeti v nastavljeno past.

— **Vadnica hrvatsko - srbskega jezika,** ki jo sestavlja profesor Flešić, bo v rokopisu kmalu gotova. Knjiga bo namenjena šolam in jezikovnim kurzom ter bo obsegala mnogo vaj.

— **Kip kralja Petra,** ki smo o njem poročali v št. 224, bo razpečavala knjigarna L. Schwentnerja v Ljubljani (ne Narodna knjigarna, kakor je bilo tam javljeno).

— **Nova kompenzacijska pogodba** v Avstriji se dobi v Narodni knjigarni za ceno 50 v, s pošto 70 v.

— **Novo trgovino v Ormožu** sta otvorila gg. Pollak & Kopitar. — Glej oglas!

— **»Rotenburžani«** je lepo filmsko delo s predigro v štirih dejanjih, ki se je včeraj prvič predvajalo v Kino Idealu v splošno zadovoljnost. — Obljubila mu je večno lubezen, ko je odšel v veleno študirat, a ni ga čakala; njegov prijatelj, dober plesalec, jo je pregovoril in poročil. Leta hite Postal je slaven zdravnik. Nekoč mu pripeljejo bolnico, ki je že obupala nad svojim zdravjem. V njej spozna hčer svoje nekdajne ljubice. Vse sile in vso svojo zdravniško znanost zastavi, da jo ozdravi. Njegov trud in skrb sta mu obilno poplačana: dekle popolno okreva in mu zato podari srce. Igra glavnih dvih igralcev Lije Mare in Fred. Zeljnika je umetniško dovršena. — Kino Ideal.

Na Borštnikovem grobu.

Govor dramaturga gosp. Golija.

Ignacij Borštnik! Kako željno smo Te pričakovali, kako navdušeni in polni vere smo Te pozdravljali, ko si se vračal! Poprej Ti ni bilo dano, služiti na rodni grudi domovini, ki si jo tako iskreno ljubil. Pretežno dobo svojega umetniškega delovanja si delal izven meja naše male zemlje čast slovenskemu imenu in sedaj, ko je tudi izza naših gora zasijalo solnce svobode, si se vrnil, da posvetiš svoje visoke sposobnosti procvitu slovenske drame, te neboljene cvetke na polju naše kulture, mlade sicer, toda polne življenske sile. Videl si, da je slovenska dramska umetnost še v povojih, da je jedva začela dihati, vedel si, da je treba slovensko dramo, ki naj drži ravnovesje z naglim razvojem na vseh drugih kulturnih popriščih, šele ustvariti. In začrtal si si visok cilj! Vedel si, da je izpolnitev daleč, toda krenil si, brez strahu pred napori in težavami po edini poti, ki pelje do nje.

Z zaupanjem smo zri vate, vse svoje nade smo položili v tvojo bogato dušo ustvarjajočega umetnika. Saj ti ni bilo dovolj, da se uveljavljaš samo v svoji umetnosti, ki je bila nedosežna, toda tranzitorna, čutil si se poklicanega od bodočnosti, da ji pripravljajš in gradiš pot. Kluboval si temnim slutnjam in odzval si se klicu domovine, da se postaviš tje, kjer si ji bil najbolj potreben.

Toda ni ti bilo sojeno izvršiti svojega poslanstva. Komaj si otreš prapuh s popotnih čevljev, si nas moral zapustiti, da se nikoli več ne vrneš. Tako tudi zate, Ignacij Borštnik, slovenska zemlja ni imela drugega, nego grob.

Tvoje zadnje misli so bile pri slovenski drami, tvoja zadnja skrb je bila skrb za slovensko dramo, tvoje zadnje sanje so bile sanje o njeni lepši bodočnosti. Kako trdno si veroval vanjo!

In glej, pred obličjem Tvojih ljubljenskih slovenskih gora, katerih poet si bil, ti obljubujemo pri odprtem grobu: To Tvojo veliko vero v bodočnost slovenske drame bomo zvesto branili kot Tvojo dedščino, Ti nepozabni! Ti nenadomestni Ignacij Borštnik! Ona nam bo opora in drami na poti, ki si jo začrtal Ti in ki jo bomo morali hoditi — žal — brez Tebe.

Naj Ti bo lahka domača zemljica, Ignacij Borštnik, slava Ti in vječna pamjati.

Govor g. Danila:

Nikdar nisem mislil, da bom kdaj poklican govoriti na tem svetem prostoru, Tebi, dragi nam tovariš. Stopala sva skupno po ozki poti, valila skale in polagala kamen na kamen svetišču, kjer naj bi odsevalo življenje, življenje vere in resnice lepe umetnosti.

Bila sva sama, in Ti kot živa baklja poln neutrudljive volje, služil si vstrajno in stopali so za Teboj liki svečeniku, dobili so vero v svetišče dramske umetnosti, vzljubili Tebe in gledališče.

Vzrli so se polnile, narod je počel čutiti, da je narod; a bil je slab, obsovan, v Tvoja — naša stavba se je podirala. — »Pala je zavesa«.

Domovina pretesna, premajhna za Tvoje cilje... Šel si v svobodo — kjer si svobodno razmahnil svoj slovenski talent. In v svobodi si svobodno vstvarjal kot umetnik velike nepozabne like. Postal si enak velikemu Mandroviču, Fijanu, bil si po umetnosti tovariš Strojčeve in Freudenreicha, ter si proslavil sloves, slovenskega igralca na vsem slovenskem jugu. — A domovina Te je pozivala, in na naše vabilo si prinašal domovini pokazati vspehe svojega talenta in duševnega dela...

In sedaj, ko se je dvignila zavesa v novi solčni luči in je nastopila za umetnost toli zaželjena svoboda, si bil poklican, da zaigraš najvažnejšo vlogo tvojega bogatega repertoira, in da si nam nov Prometej, ki naj odpre vrata konzervatorija, da nam navdušiš in vzgojiš mladino za naše kulturno svetišče ter da bi gledali Tebe, Tvojo umetnost, slušali Tvoj glas, hrepenenje, ožostnost in čuli Tvojo bol in Tvojo dramo... Tedaj pa je pala Tebi zavesa poslednjikrat; Ti pa si umaknil za vedno.

Odšel si prerano — zakaj si nas zapustil! Tovariš, bodi Ti slava; Tebi nepozabnemu očetu drame, vzvišenemu učitelju drame; Ti drama nepozabne drame.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama: V soboto, dne 27. septembra: »Striček Vanja«, Abonement B. — V nedeljo, dne 28. septembra popoldne: »Snežulica in škrtar«, Izven abonementa. — V nedeljo, dne 28. septembra zvečer: »Striček Vanja«, Izven abon. — V ponedeljek, dne 29. septembra: »Dnevi našega življenja«, Abonement A. — V torek, dne 30. septembra: »Striček Vanja«, Abonement D. — V sredo, dne 1. oktobra: »Dnevi našega življenja«, Abonement B. — Opera: V soboto, dne 27. septembra: »Madame Butterfly«, Abonement C. — V nedeljo, dne 28. septembra: »Pikova dama«, Izven abon. — V ponedeljek, dne 29. septembra zaprto. — V torek, dne 30. septembra: »Postilion iz Lonjumeau«, Abonement B. — V sredo, dne 1. oktobra: »Madame Butterfly«, Abon. E. Iz gledališke pisarne. Ker je bilo dramsko gledališče radi smrti gospoda Ig. Borštnika tri dni zaprto, veljajo vstopnice, kupljene za predstavo pretečenega torka, za predstavo v ponedeljek, dne 29. septembra; vstopnice, kupljene za predstavo pretečene srede, veljajo za predstavo v četrtek, dne 2. oktobra.

K predstavi »Postilion iz Lonjumeau« dne 21. in 26. septembra. Oblika, v kateri imamo priliko slišati iz lanskega repertoarja ponavljano opero, me je sprijaznila z dejstvom, da se je bilo odločilo gledališko vodstvo za uprizaritev tega že precej zastarelega dela. Glavna zasluga za celotno dober utis gre gosp. kapelniku Brezovšku, ki je opero lahki komiki in gracioznemu slogu primerno spravil na oder. Pozna se tako orkestru kakor zboru vestnost v nastudiranju, s kakršno se lahko ponaša s strogo disciplino in lubeznijo do stvari in dela izvežen ensemble. Že po diskretno niansiranem spremljevanju orkestra (v to svrhu je tudi po številu godal srecen) in njega prožni prilagoditvi petju solistov smemo soditi muzikalni okus gospoda dirigenta. Želim mu skorajšnje še boljše prilike, da pokaže svoje temeljito znanje in strokovne zmožnosti. — Miljeju, kakor ga slikata v skromno - naivnem načinu glasba in libreto, je podredila režija scenične slike, kostume, soigro in nepretirane komične nastope. V poslednjih sta pogodila pravo mero gosp. Rumlj in Truhovič, gosp. Rumlj prav dobro tudi komiko v petju (stakate itd.). Kot postilion brilja v nešteti visokih c gosp. Drvota, kateremu pa žal preveč manjka čut za ritem, kar se skoro mučno občuti pri njegovih nastopih skupno z drugimi pevci, bodisi v duetu ali tercetih. Gdč. Richterjeva poje Magdaleno lepo, da ji pa koloratura kot visoko - dramatični pevki teče malo težko, je razumljivo in bi bila večja izrazito koloraturna partija njenemu glasu gotovo na škodo.

— **Ljubljanska garnizijska godba.** V soboto, dne 27. septembra ob 17. uri promenade koncert v Zvezdi.

— **Vaja orkestralnega društva »Glasbene Matice«** se vrši v ponedeljek, dne 29. septembra ob 20. uri. Polnoštevilo!

— **Pevski zbor »Ljubljanskega Zvonca«** ima danes ob 19. uri 30 minut skupno vajo, nato važen pogovor. Polnoštevilo! — Odbor.

— **Vstopnice za koncert g. Cirila Ljčarja,** slovenskega umetnika, in Vilme pl. Thiery, se od danes naprej prodajajo v trafiki v Prešernovi ulici. Koncert se vrši definitivno dne 3. oktobra. Upamo, da bode slavno občinstvo upoštevalo slovenskega umetnika Ljčarja in pevko umetnico hrvatskega naroda.

— **Operna i koncertna pjevačka škola** prof. Milana Reizera, Zagreb, Majuraničev trg br. 5. I. kat., telefon broj 1701 (preporučena po upravi kr. hrv. zem. kazališta u Zagrebu), utvara se 1. listopada. — **Upis** od 20. rujna dalje. Poduka u solopjevanju, individualna i na podlozi stare talijanske i pariške škole od početka do usavršenja. Osim toga posebni operno - dramski tečaj, počimlje 15. X. Usavršavanje i korektura glasa, gimnastika disanja. Korrekcija, ensemble, repertoar, ritmičke vježbe itd. Deklamacija, mimika, pozorišne kretnje, literatura, prakt. pozorišna naobrazba. Kao učitelji sudjeluju još: Anica Kernić, dr. Cihlar-Nehajev, operni kapelnik Mihajlo Senkar. — **Prospekti na zahtjev poštom!**

Sport.

Football - tekma »Ilirija« proti »Slovan«, SK »Concordia« je za 27. in 28. septembra napovedani tekmi odpovedal. Vsi dve se vrši v nedeljo, dne 28. septembra tekma med domačima rivaloma »Ilirija« in »Slovanom«. »Slovan« je proti karlovski »Olimpiji« dne 14. septembra pokazal tako dobro formo, da ga bo »Ilirija« morala vpoštevati kot resnega nasprotnika. Poleg tega je »Slovan« svoje prvo moštvo medtem še ojačil z novimi igralci. — **Sportni prostor** je z novo tribuno Slovenske Školske Zveze zopet mnogo pridobil. Publika bo imela z nje neprimerno boljši pregled na igro kot iz katerikoli drugih prostorov. — **Pričetek** tekme ob 16. uri, blagajna se otvori ob 15. uri. — **Vstopnina:** Sedeži na tribuni 6 kron, stojišča na tribuni 4 K, drugi sedeži 4 K, stojišča 2 K.

Gospodarstvo.

— **O carinjenju** nam pišejo iz trgovskih krogov: **Ovire v blagovnem prometu** na naših železnicah so znatne. Resne težave dela preskrba za prevoz, zlasti v Srbiji trpi promet pod tem v zadnjem času. Lokomotive imajo rade svoje muhe, in z vagoni ne gre kakor bi bilo železi. Na gotovih progah osobije daleko ne ustreza potrebam redne službe. Skladiščne in tovarilne naprave so bile že v normalnih razmerah povod stalnim pritožbam. Nove, narasle potrebe ustvarjajo naravnost mučen položaj. V poslednjih tednih se je začelo v blagovnem prometu osobito na postajah Maribor in Zagreb, pa tudi v Ljubljani občutovati posledice prepočasne zacarinjevanja. Carinska služba nas postavlja sedaj že pred velike in težavne naloge, ki pa bodo izvestno še narasle, ko dobi promet svojo svobodo. Carinilo se je prej v lukah in obmejnih postajah daleč od nas in brez nas, le mal del so opravljale naše carinarnice. Delo se je silno namnožilo, priprave so pa ostale stare, osobija je premalo, manjka posebno večšega in spretnega. Vrhutega je opravljati službo po novih predpisih. Na carinarnici v Ljubljani je le ena tehnična in samo dva izvoda carinske tarife. Poslovanje trpi, ker manjka strokovnjakov zlasti za tekstilno blago. Dostok vagonov je večji nego jih zmora carinska odprava. Zastajanje voz je vedno večje, kopičenje grozi udušiti promet. Finančno ministrstvo je odpustilo oddelnega načelnika gospoda Dimitrijeviča, da se prepriča o položaju. Delegat se je zelo zanimal za potrebe in prošil za predloge, da se izboljšajo razmere saj za silo. Važno bi pri tem bilo, da se vsled pomankanja carinskega osobija za nejasne primere pritegnilo strokovnjake iz trgovskega stanu, ki bi se seveda zaprisegli. S temi carinskimi izvedenci bi se precej ugledilo pro-

met. Ne more biti dvoma, da se odpirajo sedaj lepe prilike carinskih spedičij. Nasvetovalo se je tudi, da se pospešuje odprava tovorov z blagom, čigar carinjenje ne dela težav. Tako blago, navadno v celih vozovih, tvori ogromen del carini podvrženega blaga. Jasni primeri naj bi ne bili zadrževani po kompliciranih primerih, ki jih je komaj 15%. Dalo bi se še pospešiti carinjenje morda v tem in onem pogledu, če bi bila varnost blaga na voznih večja, tako pa dela nevarnost izgube blaga med vožnjo velik riziko. Oviro dela tudi okolnost, da so carinariji iz raznih krajev, ne poznajo še krajevnih potreb, in še manjka enotnosti. Težave so resne in velike, pa tudi te se bo zmoglo z dobro voljo in energijo, vrnila se bo pač tudi disciplina in delovojnost. Mi slovenski trgovski nismo bili v carinskem pogledu razvjeni v Avstriji, za naše prometne in kupcijske potrebe dunajski kakor tukajšnji nemški birokratje niso imeli umevanja. Ljubljanski carinski urad je bil zapostavljen zlasti, ker je imel na čelu poštenega Slovanca, v vsakem oziru. Delali so krivico našim uradnikom, kakor so zanemarjali trgovca. Zelo nam je dobro delo, da je prišel poklicani in merodajni gospod oddelni načelnik finančnega ministrstva osebo k nam. Prepričani smo, da se potrudijo izboljšati, kar se pač more sedaj izboljšati.

— **Preložitev svojega sedeža iz Avstrije v Čehoslovaško** je doslej sklenilo 44 industrijskih družb s kapitalom 400 milijonov kron. Ker dela ovirajo tod likvidacijski davki, se vrše pogajanja med dunajsko in praško vlado. Med čehoslovaško in dunajsko vlado se je dogovorilo, da se obojestransko pripušča družbe z omejeno zavezo k kupciškemu obratovanju pod določenimi pogoji.

Sejmi v novomeškem okraju so vsled kužnih bolezni pri govedih, ovcah in kozah do prekleka prepovedani. Več v razglasu, ki je nabit na mestni deski.

Izpred porotnega sodišča.

Usoda tihotapca. V krogih usnjarske branje znanj čevljar Franc Kralj iz Trizice se je bavil s tihotapstvom in posredovalnimi kupcijskimi posli med Dunajem Gradcem, Ljubljano in Zagrebom. V Nemško Avstrijo je vtihotapljal razna živila, zlasti maslo, mast, slanino in tobak, prodajal je pa tudi usnje in zlatino. Pred ljubljansko poroto se je moral v petek dopoldne zagovarjati zaradi treh dejanj, označenih v obtožnici kot hudodelstvo golufije. Prvo dejanje: Od Antonije Kadivec je prevzel usnje v vrednosti 4620 kron. Usnje je prodal, a Kadivec denarja ni oddel. Drugič je v Gradcu pri trdnici H. Suttner prevzel v komisijo zlatnine za 8650 K. Zlatnino je v Zagrebu prodal za 8800 K. Za ta znesek je kupil v Zagrebu 130 kg masti in 20 kg tobaka, kar je skušal spraviti na Dunaj, toda zagrebška policija mu je vse zaplenila na kolodvoru. Tretič je prevzel od gospoda Ferdinanda J. zlatnine za 14.800 K; da jo prodal nekim Hrvatom. Tudi ta posel se mu je ponesrečil. — **Porotniki** so z 8:4 glasovom potrdili vprašanje krivde v slučaju Kadivec, toda pod 4000 K, soglasno pa zankali krivdo v drugih dveh slučajih. Porotno sodišče je Kralja zaradi golufije (§ 179 in 200 k. z.) obsodilo na pet mesecev težke ječe. — **Zavarovalni zapor** od 5. junija t. l. se mu šteje. — **Predsednik** porote sodni svetnik Nagod, državni pravdnik Ogorcutz, zagovarjalec dr. Frlan.

Društvene vesti in prireditve.

Zveza poštinih organizacij v Ljubljani vabi k širši odborovi seji v torek, dne 30. septembra ob 1/20. uri v pismonoško dvorano na glavni pošti.

Bliski izvoščiki priredijo v nedeljo, dne 5. oktobra izlet v Svetlo jarno na Babjem zobu. Gostje so dobrodošli. V slučaju slabega vremena se izlet preloži na drugo nedeljo.

Zabavni večer priredi A. D. J. T. v Kamniku v nedeljo, dne 28. septembra od 5. popoldne naprej s sodelovanjem danskega odbora. Spored: Srečolov, šalijva pošta, ples itd. Buffet, kavarna in pijača. Raznoterosti. — Ker je čisti dobiček prireditve namenjen menzi in knjižnici ljubljanskih tehnikov, vabimo vse obrtnike in prijatelje dijaštva k polnoštevni udeležbi. Preplačila se hvaležno sprejemajo. Ker se vrši veselica v prostorih kamniške Citalnice, v kateri so sedaj razstavljene stare narodne noše, opozarjamo cenj. občinstvo, naj se te razstave udeleži že v nedeljo dopoldne.

— **Izurjeno kontoristko** išče Zveza trgovskih nastavljenecv, zmoglo slovenske stenografije in strojepisja. Služba začasna. Brezposelne imajo prednost. Oglasiti se je med 18. in 20. uro v društveni pisarni, Streljska ulica 12.

Filatelija. Sklicuje se v smislu pravil ustanovni občini zbor Jugoslovanske Filatelistične Zveze, sekcija Ljubljana, na ponedeljek, dne 29. septembra ob 8. zvečer v vrtni salon gostilne »Česnovar« v Kolodvorski ulici (vis - a - vis hotela »Ilirija«). Dnevni red: Sprejem članov; volitev; razdelitev naročenih katalogov; oddaja znamk in drugih filat. potrebščin; slučajnosti. Vabljeni so vsi filatelisti Ljubljane in okolice. — **Franc Krizančič**, t. č. poverjenik.

Od I. splošnega društva jugoslovanskih vpokojencev smo prejeli: Ni res, da naše društvo deluje za vsakega posameznika, res pa je, da delujemo po pravih in za svoje člane. Ni res, da je bil odbor izvoljen nepravilno, res pa je, da je bil odbor izvoljen iz srede predlaganih članov od občnega zbora soglasno. Ni res, da se je člane tolažilo: ko bomo imeli kup volilnih glasovnic, se nas bodo bal, res pa je, da je društveni predsednik člane bodril, rekoč: »ako bomo edini tudi z glasovnico v roki, nas ne bodo povsod odganjali, ampak bomo tudi mi sodočevali«. Ni res, da si je želela kakaka oseba splezati do časti občinskega svetnika itd. (smešno), res pa je, da se oseba, kateri se to podtika, ni nikdar udeleževala agitacij ali kandidature in da ji gre edino in samo za zboljšanje bednega stališča vpokojencev. Ni res, da smo pobirali za vožnjo v Beograd in nabrali nad 2400 K, res pa je, da so naši člani prostovoljno določili tozadevni prispevek, kateri je znašal od 4. julija do 20. avgusta 1918 — 370 kron 40 v za stroške dveh odposlancev. Ostalo društveno premoženje, kolikor se ga ne potrebuje, pa je naloženo v Mestni hranilnici ljubljanski pod št. 125.569. Ni res, da zahtevamo od članov, da plačajo kar za pol leta naprej. Res pa je, da člani prostovoljno vplačajo mesečni prispevek po 50 v naprej za celo leto 1919., da ni nepotrebne poti in dela. Ni res, da društvo ni še nič storilo. Res pa je, da društvo intenzivno dela; dokaz: razni uradi in pa podpora, ki se ravno nakazuje vpokojencem. Ni res, da je dobila neka oseba dovoljenje, česar brez društva ni mogla doseči, res pa je, da se oseba vložila tozadevno prošnjo pri obrtni oblasti pod št. 13.069 že dne 10. junija 1918, ko se še o društvi, ki je bilo ustanovljeno šele dne 4. aprila 1919, nobenemu sanjalo ni. Res pa je, da so vpokojenci južne železnice ostali brez doklad, temu krivi so tisti, ki namesto, da bi delali, samo zabavljali. Ni res, da je deputacija v Beograd nepotrebna, res pa je, da je potrebna. Dokaz Zveza

odposlancev društev vpokojencev v Jugoslaviji; sicer pa odloča tozadevno društveni odbor in člani — ne pa bivši član g. Franc Mazi, kateri je bil zaradi rovarjenja v društvu po § 9. društvenih pravil iz društva črtan in se bo moral za to zagovarjati pred sodiščem. — **Za I. splošno društvo jugoslovanskih vpokojencev** v Ljubljani: Načelnik B. o. l. e.

Nainovejša poročila.

D' ANNUNZIJEV NACRTI.

LDU, Ljubljana, 26. sept. (DKU). Kakor poroča »Seccolo« iz Pariza, so angleški posebno pa francoski krogi v skrbeli, da ne bi se dala zavest Srbija v nevarne korake. D' Annunzio je iz dal goreč manifest Dalmatincem, v katerem obljublja osvoboditev Dalmacije do Kotora. Njegova vojska pazi na zahod, da zabrani, da ne bi bili sinovi odrezani od živga materinega telesa.

PRIČEVIČ SEŠTAVI NOVO VLADO.

LDU, Beograd, 26. sept. »Samouprava« doznava, da ima izgleda g. Pričević, da mu poverjen mandat za sestavo nove vlade. »Samouprava« pravi: Mi smo s svoje strani mnenja, da bi bilo treba Pričeviću poveriti mandat za primer, da se da komu iz demokratske zajednice ker vodi v njej najjačjo skupino Pričević in bi se moralo z ozirom na številno razmerje v bloku naših demokratov poveriti sestavi nove vlade najbolj avtoritativni osebnosti.

JUGOSLOVANSKA STRANKA.

LDU, Beograd, 26. sept. Jutri se bo vršil v Beogradu shod takozvan. ljudji, ki nameravajo osnovati novo jugoslovansko stranko. Za ta shod so bili izdani lepaki, ki so podpisani od odbora za osnivanje jugoslovanske stranke.

LDU, Beograd, 26. sept. Radikalci in narodni klub so imeli danes dopoldne sejo, na kateri so razpravljali o notranjem položaju. Dosedaj se glede rešitve notranje krize ni ukrenil niti eden dalekosežnejši korak. V vseh krogih prevladuje mnenje, da se bo kriza v najkrajšem času rešila. V poučenih krogih se danes širijo glasovi, da bo predsednik dr. Draža Pavlovič dobil mandat za izvedbo pogajanj z parlamentarnimi krogi. Obenem se širijo vesti, da se bo sestava vlade poverila demokratski zajednici in da bo kot bodoči ministrijski predsednik designiran dr. Pavlovič.

LDU, Beograd, 26. septembra Doktor Smolika je pričel živahno akcijo pogajanj z strankami. Postavil si je za nalogo, da napravi pot nujnemu sporazumu med narodnim klubom in demokratsko zajednico. Danes je imel ponovna posvetovanja z Narodnim klubom, ki so trajala dalje časa.

Raznoterosti.

* **S habsburskega dvora.** Pod naslovom »Cesar Fran Josip in njegov dvor« je nedavno tega izšla knjiga, ki riše škandalozno življenje na dunajskem dvoru. Knjigo je napisal visok dostojanstvenik, ki je imel natančen vpogled v razmere na bivšem cesarskem dvoru. Knjiga navaja to le sodbu bivšega ministrskega predsednika dr. Körberja o avstrijskih nadvojvodah in nadvojvodinjah: »Kar počenjajo ti nadvojvode in nadvojvodinje, je naravnost nečuvno. Hočejo pač na vsak način dokazati javnosti, da je dinastijska propadla in degenerirana. Sicer pa se jim ni treba več tako truditi, saj že zdavna vsi vemo, da se s Habsburžani ne da več ničesar napraviti.« V knjigi se obšir-

no popisuje življenje zlasti treh cesarjevih nečakov nadvojvod Frana Ferdinanda, Otona in Ferdinanda Karla. Najbolj razuzdano izmed vseh je živela nadvojvoda Oton, oče zadnjega avstrijskega cesarja. Oton je popaval in pijančeval v polni uniformi z vlačugami v najbolj zloglasnih lokalih, kjer so se godile stvari, ki jih sploh ni mogoče popisati. Pri takšnih orgijah je Oton navadno nastopal v Adamovem kostumu. Nekoč si je pri tej priliki opasal sabljo in njegovi pijani tovariši so ga potisnili iz salona ter mu pred nosom zaklenili vrata. Ko je trkal na vrata in prosil, naj mu odpro, je prišel mimo angleški veleposlanik, ki je v svoje nemalo začudenje spoznal v Adamu cesarskega princa. Oton je nastopal na Dunaju javno v družbi najzloglasnejših vlačug. Z njimi je bil v najintimnejši korespondenci. Se danes se dobi na stotine takšnih pism. Vsa pisma se odlikujejo po svoji nepopisni surovosti in pokvarjenosti. Dokazujejo pa tudi, da nadvojvoda Oton ni znal napisati brez pravopisnega pogreška niti enega stavka, tako da so bili šolarčki, ki so pohajali meščanske šole, proti njemu naravnost učenjaki. Zanimive stvari navaja knjiga tudi o Rudolfovih hčerki Elizabeti, katero slika kot damo, ki se prav malo razločuje od navadne cestne vlačuge. Elizabeta Windischgrätz, mati številnih otrok, ni imela samo najintimnejše razmerje z mornariškim častnikom Egonom Lerchom, marveč ji je bil dober vsak mlad oficir, ki ji je prišel nasproti. Ko je bivala na letovišču na Brionskih otokih, je prišlo tamkaj do javnega škandala, da je vsa publika zahtevala, da se jo mora odstraniti iz počitnice družbe. Take in slične anekdote so nanizane v gori imenovani knjigi. Priporočamo tistim, ki še vedno skrivaj gore za Habsburžane, naj si jo omistijo in jo pazljivo prečitajo. Ako imajo še kaj možganov v glavi, bodo nemara spregledali.

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali: **Za oslepelo slovenske vojake:** Smole Marija, poštarica v Zavrčah, zbirko 40 K. **Za Ciril - Metodovo družbo:** Marija Sojer v Blokah pri Novi vasi 50 K. **Za društvo »Akademski dom«:** Častniki III. bataliona mariborskega (45.) pešpolka, slaveč zavzetje St. Pavla v Lah, dolini in srečno končane ofenzive na Koroskem, zbirko 530 K. **Srčna hvala!**

Aprovizacija.

* **Bolniški sladkor** se v torek, dne 30. septembra ne bo delil na magistratu, ker ga aprovizacija sedaj nima v zalogi.

Poizvedbe.

Gospa, ki je našla note, se prosi, da naznani svoj naslov v našem upravništvu.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. **Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.**

Pojasnilo.*)

Z ozirom na notico v »Jugoslaviji« z dne 26. t. m. vljudo naznanjam, da se naj dotični odjemalec ali trgovec natančno prepriča o kakovosti in cenah kupljenih ovratnikov, predno kompromitira pošteno in vsestransko solidno trgovino.

Tvrdba P. Magdič.

* Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno, kolikor določa zakon.

Pouk v klavirju Bojman, Gradišče 8. II. nad. desno. 9587 Nova preša za olje, okoli 600 kg težka, se proda. Ponudbe na Franjo Mrkva, Gungstaj, Koroško. 9589	Kredenco, novo, prodam. Šiška, Kmetijska ulica 234, zgoraj. 9609 Voj. blizu in blate sive barve za zlatno, mo, na prodaj. Cena 400 K. Vegova ul. 12/II, na levo. Ogleda se 3-5 pop. 9610	Otroški voziček v dobrem stanju kupim takoj. Ponudbe na upr. Sl. Nar. 9623 Kupi se rabljena železna blagajna. Ponudbe na M. Oswatitsch, Celje. 9604 Kupim dobro ohranjen dinamo stroj 1 1/2 do 3 HP. predvojno delo. Ponudbe pod »Stroj/9602« na upr. Slov. Naroda. 9602	Blagajničarka z lepo pisavo se takoj sprejme. Vešča knjigovodstva ima prednost. Hrana in stanovanje v hiši. Plača po dogovoru. Naslov povi upr. Sl. Nar. 9547 Brinje, lepo, črno, letošnje, na razpolago 5 vagonov, takoj po 60 lir za quintal franco postaja Buzet (Pinguente) Istra. Ponudbe na Cezian, Buzet. (Pinguente), Istra. 9608	Dobra gostilničarka sprejme gostilno takoj v našem ali na račun. Kupim tudi eventualno hišo na prometnem kraju. Ponudbe naj se blagovoljno poslati na gospo H. Barbl, Marije Terezije cesta št. 1. III. nad. 9620 Ženitna ponudba. Gostilniško izobražena, žena, 30 letna vdova s 4 letno hčerko in nekaj tisoč kron denarja želj znanja z boljšim obrtnikom, ne pod 35 let starim. Sprejemajo se resne ponudbe s sliko poštnoizdatično št. 33, Ljutomer. 9506	Mlad uradnik išče manjšo mesečno sobo za takoj. Naslov povi upr. Slov. Nar. 9595 Prodasta se dve skoraj novi moški obleki za srednjo velikost. Kje, pove upravništvo »Slov. Naroda«. 9595 Proda se dobro ohranjen pudel pripravljen za pisarno ali trgovino. Vpraša se: Kolodvorska ul. 32. 9629 Francoščino ali srbohrvaščino poučim, samostojna aranžerka, slovenske, nemščine in nemščine zmogla, se sprejme takoj. Stanovanje in hrana ev. v hiši, po dogovoru. Dopisi na: Roza Perc - Wolst, Celje, Gosposka ulica 4. 9591 Naprodaj je pol registrir. blagajna, in več starih sodov od žganja v velikosti po 200, 300 in dva komada po 960 ltr. Stvari se lahko pogledajo in ceno izve pri Anton Naglič, trgovcu v Štari pri Celju. 9627
Prodajalca svetovna zgodovine (Dr. Ullstein's Weltgeschichte) za 6 popolnoma novih knjig Halbf. za K 1400. Kongresni trg 6/III. 9612 500 K nagrade onemu, ki prisrbi zasebnemu uradniku nemembrano sobo s posebnim vhom. Ponudbe pod »mima sobica/9619« na upr. Slov. Naroda. 9619	Dijak išče stanovanje in hrano pri boljši družini. Ponudbe pod »Dijak 1000/9583 na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 9583 Učenca ali učenko poštenih staršev, ki bi imela veselje do trgovine, sprejme O. Šturm, trgovina z mešanim blagom, Metlika, Dolenjsko. 9601	Prodajalca, prva moč, zmogla obeh jezikov in enostavnega knjigovodstva, se sprejme. Obširne ponudbe pod »Trajno mesto« na upravništvo »Slov. Naroda«. 9607 Starija dobra kuvarica i sobarica sa dobrim svedočbama, kazi se za manjšo poročico. Ponudbe na adresu: Dr. Radojčić, Zemun, Jugoslavija. 8592	Službe išče oženjen vrtnar brez otrok, zmožen vseh vrtnarskih del, tudi vzajem vrt v najem, najraje na kakšni graščini ali kako boljšo vrtinjo v Jugoslaviji. Ponudbe na upravništvo tega lista pod »Vrtinar 9434«. 9434 Mikrometri, normalne mere (kalibri) in po risbah, orodje za mehaniko, predmeti vsake vrste do velikosti 1x2 m, se ponikujejo. Žepna vžigala lastnega izdelka event. z benzinom za dva meseca se takoj dobavijo. Tovarna orodja J. Bogun, Zrelc, Koroška, poštno izdaje, Gradišče. 9613	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Kupujem vse rabljene stojala in šivalne stroje. Josip Petelin, Ljubljana. 9634 Proda se majhna gostilna s koncesijo na Stajerskem v lepem kraju. Kje, pove uprav. Slovenskega Naroda. 9468 Dijak išče stanovanje s hrano v mestu ali okolici. Ponudbe pod »Dijak/9489 na upravništvo »Slovenskega Naroda«. 9489 Begunec, trgovsko naobražen, vojaščine, prost, išče mesta v kakšni pisarni. Ponudbe pod »Begunec/9487« na upravništvo tega lista. 9487 Karbid in karbidne svetilke razpoložljive, vsako množino tvrdka MARTIN SUMER, Konjice. 9465
Ženitna ponudba. Vdovec srednje starosti, rasti z 2 otrokoma, hišni posestnik, se želi v svrhu ženitve seznaniti s pridnim dekletom, starihim od 25 do 35 let. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katere se takoj vrne, na upr. Slov. Naroda pod »1000/9606«. 9586	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Kupim hišo ali vilo v Ljubljani ali v bližini okolici v vrednosti do K 120.000.—. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9356 Sprejme se takoj izurjen zobotehnik. Dr. Schwab, zobozdravnik na Jesenicah, Gorjanjke. 9664 Kot tibi kompanion z K 200.000.— se želim udeležiti pri kakem zanesljivem trgovanju ali industrijskem podjetju. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 9357
Ženitna ponudba. Vdovec srednje starosti, rasti z 2 otrokoma, hišni posestnik, se želi v svrhu ženitve seznaniti s pridnim dekletom, starihim od 25 do 35 let. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katere se takoj vrne, na upr. Slov. Naroda pod »1000/9606«. 9586	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Kupim hišo ali vilo v Ljubljani ali v bližini okolici v vrednosti do K 120.000.—. Naslov pove upr. Slov. Naroda. 9356 Sprejme se takoj izurjen zobotehnik. Dr. Schwab, zobozdravnik na Jesenicah, Gorjanjke. 9664 Kot tibi kompanion z K 200.000.— se želim udeležiti pri kakem zanesljivem trgovanju ali industrijskem podjetju. Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 9357
Ženitna ponudba. Vdovec srednje starosti, rasti z 2 otrokoma, hišni posestnik, se želi v svrhu ženitve seznaniti s pridnim dekletom, starihim od 25 do 35 let. Le resne ponudbe, če mogoče s sliko, katere se takoj vrne, na upr. Slov. Naroda pod »1000/9606«. 9586	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritličje levo. 9625	Prodajalca manufakturne stroke s 15 letno prakso išče mesto najraje v Ljubljani, kjer bi imela hrano in stanovanje v hiši. Cenj. ponudbe pod trgovina J. & M. Kranjc, Vrhnika. 9617 Za samostojno gospodinj v provinci plačakarica, koja razumije i gospodarstvo voditi. Plača po dogovoru. Listovni na adresu: Ana Romančič, Zagreb, Gorji grad, Opatička ulica 27, pritlič			

LUBJE (za čreslo) smrekovo, lepo, suho, letošnje, več vagonov, je naprodaj. Ponudbe na J. cerne v Kranjski gori (Gorenjsko). 9457

Samostojen knjigovodja ali knjigovodja več, zmožen slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v stavbenem podjetju G. Tönnies, Ljubljana. 9441

Boj uriti! Pristen, domač borovničar je najboljši sredstvo proti grizli. Dobi se pri veletrgovnjah in pri Robert Diehl, Celje. Oddaja samo trgovcem v sodčih od 30 l dalje. 9477

Tesari kakor tudi več učencev se sprejme pri dobremu plačilu v trajno delo. Anton Stelzer, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Jernova ulica št. 13. 4844

Poslavlje v vseh modernih slogih priporočam po zmerni ceni Fran Štolar, Ljubljana, Rimska c. 16. Stavbeno in pohištveno strojno mizarstvo. Kupujem tudi les vsake vrste. 1072

Kontrabas kupi takoj Ljublj. garniz. godba. — Ponudbe na: kapet. dr. Cerina, Ljubljana, Gosposvetska cesta 14/I. (Novi Svet). 9476

Kompletna naprava za 12 HP Dieso-ralbena, izdelak graške tvornice vagonov, se z rezervnimi sestavinami in jermenski ploščami vred ceno prodaja. Naslov v upr. Slov. Nar. 9526

Restavracija iščem v najem. Imam svoj inventar brez stolov in miz. Prevel bi jo najraje v Celju, Mariboru ali Ljubljani. Prevzetje po dogovoru. Ponudbe pod „Restavracija 9466“ na upr. Slovenskega Naroda. 9466

Iščem treznega in zanesljivega človeka za konje z dobro plačo in hrano. Biti mora vreden tudi vožnje iz gozda. Franc Ravnikar, mestni tesarski mojster, Ljubljana, Linhartova ulica 25. 9492

Prodajo se v Kranju tri stavbene parane ali pa vse skupaj, poleg glavne ceste. Dajo se tudi v najem. Več se izve v trgovini z dežniki M. Pečnik, Kranj. 9499

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov les, ki bi bil v vsaki količini. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodvorom, Ljubljana. 2048

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Odda se takoj v najem opremljen lokal za trgovino s skladiščem. Posrednik: M. Pečnik, Kranj. 9499

Kupčijska poslovalnica „MERNATOR“ sprejema od trgovcev in obrtnikov blago vsake vrste v komisijsko prodajo. Pisarna Ljubljana, Jurčičev trg 3. 9361

NAZNANILO Podpisani vjudno obveščam tem potom vse svoje cenj. naročnike, da sem radi vpoklica k orožnim vajam primoran svojo delavnico do 22. novembra t. l. zapreti. FANC CEVC, krojač, Sp. Šiška, Celovška cesta 23.

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

2 ježna KONJA naprodaj še 3—4 dni in sicer: ena kobila, kostanjeva 7½ let 168 cm in en zrebek, temnosiv, 8 let, 172 cm. — Pojasnila daje M. Reš, Mestni trg št. 11. 9590

Svinjsku mast, slaninu, meso i kobase u vagonima i malim količinama nabavlja se najbolje kod stare i poznate specijal. tvrdke **Julio Schmidlin u Zagrebu**. Poslovnica: Preradovičeva ul. 24, tel. 7-48. Zastupnik tvrdke M. Gavrilovića sinovi d. d. — Tražite ponude!

Ribje olje je priznano najboljši sredstvo zoper slabokrvnost, pospešuje tek in čisti kri. Dobi se in razpošilja po pošti drogerija **Sanitas, Celje, Kolodv. ul. 5.**

„Srna“ znamka jamči nedosežno kakovost mila. **IGNAC FOCK, tovarna mila in sode KRAJ.**

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Bukova drva oglje, smrekov les, deske in trame kupuje „CROATIA“, gozdna ind. delniška družba v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 2. 8206

Prva jugoslovanska prometna pisarna, Dalmatinova ulica št. 3. I. nadst.

prevzame izvrševanje vseh vrst reklamacij, revizijo tovornih listov daje informacije v vseh strokah železniškega prometa. Gospodarski promet. 9304

Za plovitev krajnikov in desk 50—100 vagonov po Dravi do Barca se iščejo izjurni, kavicje zmožni podjetniki. Ponudbe (nemške) do konca septembra na Hoffmann d. d. v Celju, Hotel Evropa. 8250

Nekoliko tisoč raznih sodov in stojal prodaja takoj Otto Klein, Pardubice, Cechy.

Pozor, kamnoseki in kiparji! Količina zlata za zlatenje črk in drugih stvari se dobi po jako nizki ceni pri Ivanu Novaku v Stožicah 63, p. Ježica pri Ljubljani. 9567

Streljivo vsake vrste in vsako množino prodaja tovarna orodja **= BOROVLJE =** Zastopstvo tovarne Roth, Dunaj.

Popolnoma moderno urejeno tvornico za kisló zelje in 6—7000 raznih sodov prodaja OTTO KLEIN, Pardubice, Cechy.

Dražba. Dne 30. septembra 1919 ob 10. uri javna dražba enega zrebca noriške pasme v jahalnici državne žrebčarne na Selu pri Ljubljani.

Državna žrebčarna na Selu. Alojzij Rismondo Annie Rismondo roj. Mikuš poročena 26. sept. 1919. Split Trst.

Razglas. Hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah išče v vseh posojilniških poslih izvežbanega

uradnika. Nastop takoj; plača po dogovoru. 9600

Nagrobne vence izvoza prosto nudim komad po K 10— do K 80—. Moderno vezani. Dobava mogoča v 5 dneh. Denar je nakazati na Češko banko Union (Böhmische Union-Bank) v Celju. Eksport nagrob- nih vencev, cvetic, palm

A. Amort, Eggenberg b. Graz. Kupim deske in drva deske 4 m dolge (smreka in hojka)

5 vagonov 13 ali 15 mm od 13—32 cm široke
15 » 20 » » 13—32 » »
15 » 25 » 26 » » 16—32 » »
6 » 33,40 in 52 mm » 16—32 » »
5 » 25/50 mm late
5 » 30/50 » »
3 » 50/50, 50/80 in 80/80 mm stafe!
50 » bukovi cepljeni drvi in
20 » lepih krajnikov.

Natančne ponudbe z zadno ceno franko vagon naložen pod: „Les 1919 9253“ na upravništvo „Slovenskega Naroda“ 9253

Oznanila UNION-PROPAGANDA MARIBOR. oddelok oglasne odprave.

Industrija za razsvetljavo dr. z o. z. Maribor, Gosposka ul. 8, telef. 267

nudi: Odd. I. Sestave elektr. naprav luči in moči v vsakem obsegu za vse vrste toka, telefonske in signalne naprave vseh vrst.

Odd. II. Tvarine engros. Dobava vseh elektrotehn. tvarin, strojev za razsvetljavo in žarnic, posebno bakrene vodne turbine po vagonih iz inozemstva, strojno olje in mast.

Odd. III. Strojne tehn. odd. sestavi i Zgradbe kompl. tovarn vsake vrste kakor: vodovode, turbine, tovarne za obdelovanje lesa, vžgalice, železnice, parne naprave, črpalnice, oskrbe vode, livarne, tiskarne, bencin in dieselske motorje ter odda poljedelske stroje.

Kratka dobava. Našli in obisk inšpektorjev radevolje na razpolago.

Železne cevi stare ali nove od 25 do 35 cm premera za 2 atmosfere pritiska v poljubni dolžini posameznih cevi kupi 140 celotne dolžine tudi manj. JOSIP PETRIČ v Rečici ob Paki in prosi ponudbe.

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. po Mari. Križarici pri Ljubljani.

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. po Mari. Križarici pri Ljubljani.

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. po Mari. Križarici pri Ljubljani.

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. po Mari. Križarici pri Ljubljani.

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. po Mari. Križarici pri Ljubljani.

60 hl belega ljutomerskega vina se po ugodni ceni prodaja. po Mari. Križarici pri Ljubljani.

Prilporečam najino ve- dno veliko zalogo

Slivovke Ruma Tropinovec Brijevca Konjaka — (medicinal) Olja — (fino namizno) Olja — (strojne)

ter vsakovrstnega špecerijskega blaga. Oddaja se samo na debelo.

Gregorc & Verlič Ljubljana, cesta na Gorenjsko želez. 7.

Gregorc & Verlič Ljubljana, cesta na Gorenjsko želez. 7.

Gregorc & Verlič Ljubljana, cesta na Gorenjsko želez. 7.

Gregorc & Verlič Ljubljana, cesta na Gorenjsko želez. 7.

Prvovrsten hotel in prvovrstna kavarna v lepem mestu na Štajerskem se prodaja. Pisma pod „milijona 1-2/9561“ na uprav. Slov. Naroda. 9561

Izučene stolarje sprejme tovarna stolov Zg. Gameljne nad Ljubljano.

Miši - podgane stonice - ščurki in vsa zalega mora poginati ako upotrebite moja najboljša lekna. In povsod kavaljena sredstva kakor

Drva

mehka in trda vsako množino pripelje na dom družba „Impex“ Makrova hiša, Krovov trg št. 10, I nadstropje. 9188

Odvetnik Dr. Viktor Sušnik

naznanja, da je otvoril svojo pisarno 9275

v Pliberku, Guštanjska cesta št. 7.

Konzervne steklenice

... vkuhalni aparati ... 6779

pri trgovini z železnico in zalogi strojev

Fr Stupic a, Ljubljana, Marije Terezije c. 1.

Zahtevajte cenovnike. Zahtevajte cenovnike.

Jabolka

zdrava in izbrana kupujem vsako količino. Ponudbe brzojavne in pismene z oznako cene in količine prosim na Vladimir Kersnik, Krapina. 9449

Naznanilo!

Naznanjam p. n. občinstvu, da sem zopet pričel vožnjo z avtomobilom po mestu in izven mesta. Avto je na razpolago pred pošto ter se sprejemajo tamkaj tudi naročila za zunaj. Cene voženj so časi primerne. Se priporočam p. n. občinstvu ter bi-ježim z odličnim spoštovanjem 9209

Pavel Stele.

„Danica“ sredstvo za impregniranje

perila! Vrlo dobro sredstvo s kojim more vsakdo sebi sam impregnirati ovrtnike, manšete itd. Istim se sredstvom namaže dotični komad čim več tem bolje in potem posuši. Nesaga se more vrlo lahko z vlažno čunjico izprati. Jedna steklenica sredstva zadostuje za več mesecev ter se prihrani novce in perilo od pranja, s čimer se kvari. Jedna steklenica stane K 10.— Izdeluje in prodaja: „Danica poduzeće“ M. Telchner, Vinkovci. 9002

Esence

za likerje, rum in žganje dobavlja v vsaki množini, ker je dovoljen izvoz v Jugoslavijo, po železnici potom špediterja v priznani najboljših kvalitetah in poceni Prva dunajska parna tovar. eter. olj, esenc in barv J. FEIGL, SOHN & Co, Wien XV.1., Friedrichsplatz 3/a. Ustanovljeno leta 1872 Specijaliteta: Kingston rum Basis. Najnižje stavljenе ponudbe slede po naročilu. 8683

SUKNO

za moške obleke se razpošilja m po K 150.—, K 200.— in K 225.— po celi Jugoslaviji. Pošljejo se vzorci, ako se po porabi vrnejo. 9280

TRGOVSKI DOM R. Sternecki, Celje 306, Slov.

A. Mušič

preje FR. HOPF, LJUBLJANA, Šelenburgova ul. 6.

Najstarejša trgovina glasbil, strun, gramofonov in glasbenih potrebin vseh vrst. Popravila v lastni delavnici strokovno in cenovno.

Westinghouse

Watt

Kremenezky

Metax

Eksport & Import.

Otto Nussbaum, Dunaj IX/4

Nussdorferstrasse 68.

Praga I., Kaprova 6.

Velika zaloga dvigal in orodja.

Aparati za mazila. 9335

Preporučamo gg. trgovcima i preprodavacima novo izođu sliku

Njeg. Vis. Regenta Aleksandra

izradjena od umetnika V. Dodera, veličina slike 49x68, ista je izradjena otmeno po originalu u jednom od najboljih grafičkih zavoda. Cjena po kom. K 20.— a preprodavacima i trgovcima dajemo 40% popusta. Naručbe prima izdavalacka knjižara Celap i Popovac, Zagreb, Berislavićeva ulica 17. 9307

Razpis.

Ves inventar Jugoslovanske milarne v Šiški (za poslo-pjem ljudske šole) je naprodaj bodisi v celoti, bodisi v posameznih delih (stroji itd.) Reflektantje si morejo ogledati milarno svak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Ponudbe z navedbo cene je vložiti najkasneje do

15. oktobra 1919

pri Gospodarski komisiji za stvarno demobilizacijo v Ljubljani, Sodna ulica št. 1.

Ljubljana, dne 18. septembra 1919. 9342

Gospodarska kom. za stvar. demobilizacijo.

Za predsednika: Ing. Ruch, l. r.

Trgovci!

Trgovci!

POZOR!

Ker se nam je posrečilo kljub visoki valuti italijanske lire nabaviti veliko iz-biro raznega manufakturnega blaga po zelo ugodni ceni se g. trgovcem pri-poroča, da si našo bogato zalogo sedaj ogledajo, ko so še zelo ugodne cene. Za cenj. obisk se priporočamo. 9344

SIREC & DROFENIK, CELJE.

Cene nizke!

Bogata zaloga!

Iščem dobrega lovskega

PSA

Istrijskega ali jazbečarja Samo proti skazovanju v terenu. Po-nudbe pod „pes/9563“ na uprav. „Slo-venskega Naroda.“ 9563

Lepo črno letošnje

brinje

oddaja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka Ivan Jelačin, Ljubljana Emon-ska cesta 2. 8955

Suhe = gobe.

kurno laneno so-me in vse druge deželne pridelke kupuje Sever & Komp, Ljubljana Wallova ul. 12.

Barva - kemično - čisti

vsakovrstno blago, obleke

pere svetlolika 9342

Ljubljana, Poljanski nas. 4

Podruž., Selenbugovaul. 3.

Dunajski modni salon

vabi cenjene dame na ogled ozir. nakup najnovejših vzorcev dam-skih oblek in klobukov.

Samo tri dni: od ponedeljka, 29. t. m. od srede, dne 1. oktobra t. l. v Ljubljani, Aleksandrova cesta št. 16 (nasproti opernega gledališča) II. nadst. vrata 6, v času od 9. do 12. in od 14. do 18. ure

Soba

mesečna za dva gospoda, se išče za takoj pri boljši ljubljanski rodbini. Eventuelno brez pohištva in drugo. Cenjena obvestila na trdko „Schwab & Bizjak, tn. 9485

Dežni plašči

sveže blago, iz najfinejše švicarske gume, dokler traja zaloga. Razpošilja se po povzetju. P. n. trgovci popust. Prva Kranjska razpošiljalnica

Schwab & Bizjak, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Skaboform se zopet dobiva!

Proti srbenju, svrabu, lišajem, nečistostim kože zahtevajte v najbližnji lekarni najbolje preizkušeno in zdravniško priporočeno

dr. Flescha originalno mazilo Scaboform! 9558

Ne maže, ne pušča barvnih madežev, je brez duha. Po vteranju prašek Scaboform! Dobiva se v vseh lekarnah.

Gremij trgovcev v Ljubljani

naznanja svojim članom, da se bo vršilo vpisovanje v gremijalno trgovsko nadaljevalno šolo za one vajence, ki še niso obiskovali šole v ponedeljek in torek, to je 29. in 30. septembra t. l., oba dneva od 8. ure zjutraj do 12. ure opoldne v gremijalni pisarni Gradišče 17./I.

Potrebne tiskovine se dobe v gremijalni pisarni. V četrtek, dne 2. oktobra t. l. se zbero vsi vajenci, ki so šoloobvezni, v I. mestni deški ljudski šoli na Ledini.

Načelnik: Ivan Jelačin.

Prevoz
vsake vrste blaga.
Agen-turni in komisijonalni del.

Transportno i prometno društvo
Telefon interurban št. 2 — 20
Zagreb, Illica br. 45
Z vsemi informacijami služimo takoj in brezplačno.

Prevoz
pohitva i lastni posredni vozi.

Odprema in doprema
ter reexpedicija najbrže in najsigurnije.

Vskladiščenje
v velikih in suhih skladiščih.

Strokovna ocarinjenja.

Nakup
in prodaja za lastni račun. 6429

Promet iz Jugoslavije in v Jugoslavijo!

Prevozi s spremstvom ali brez njega, priskrbovanje uvoznic, izvoznic in prevoznic, akreditivov, mejnih odprav, prevzemanje reekspedicij.

Za jugoslovanske transporte lastna odpravnica v Lipnici (Leibnitz) Ernovž, Spilje (Ehrenhausen, Spielfeld)

Adolf Blum & Popper

Internationale Spediteure Dunaj (Wien) H. Taborstrasse Nr. 22.

Lastne hiše v Anversu, Anshi, Berlinu, Bremenu, Budapešti, Duisburgu, Hamburgu, Hassumu, Kölnu n. R., Londonu, Nev Yorku, Pasavi, Pragi, Skalmierzycach, Děčinu n. L. (Luabe), Trstu, Varšavi.

Naslov za pisma: ADOLF BLUM & POPPER.

Brzojavi: Blumolf.

Brzojavi: Blumolf.

AMERIKA.**EVROPA.****Stalna ameriška vzorna razstava**

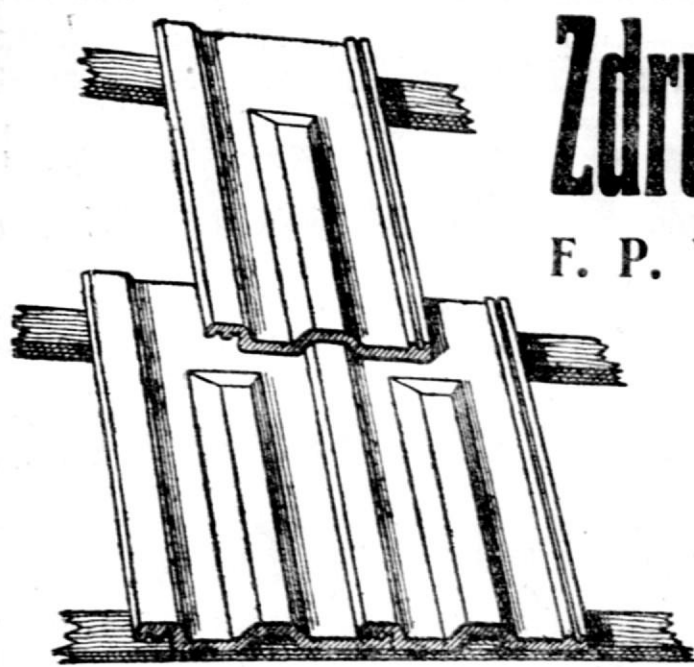
Colgate & Co. New-York, toaletno milo, parfumerija, T. D. Barry Co., Brockton Mass, E. E. Taylor Co., Boston Mass, moški čevlji, Watson Shoe Co., Lynn Mass, ženski čevlji, Standard Kid Mfg. Co. Boston, zgornje usnje; Taber-Wheeler Co., Boston, podplati, in druge svetovnoznane ameriške tvrdke

vsopostavljajo zopet izključno prodajo za Jugoslavijo.

Ozira se samo na interesente s fiksnim zaključkom.

Ker je udeležba zelo živahna, se priporoča, da interese osebno intervenirajo.

Glavni reprezentant: WILLIAM SALZMANN, Dunaj IX., Wasagasse št. 2.

Združene opekarne preje

F. P. Vidic & Komp. Vič, Ivan Knez, Brdo

nudijo:

zarebane strešnike
(utorni crep) in zidno opeko

Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Prvovrstna dunajska papirna veletrgovina nudi
PAPIR VSEH VRST

(Lesni prosti, tiskalni, srednje fini pisalni papir, papir za zavijanje klobukov, svilnati itd.) po solidnih cenah točno s skladišča ali na naročilo.

Friedr. Kapper, Dunaj (Wien) III, Kaiserstr. 89.

Brzjavlj.: Efkapien, Wien.

Zajamčen uspeh.**Bujne, lepe prsi**

dobite ob rabi med.

Tisoče zahvalnih pism na ogled.

727

dr. A. Rixa kreme za prsi garantirano neškodljivo za vsako starost, **zanesljiv uspeh.** Rabi se zunanje. Edina krema za prsi, ki jo vsled čudovitega učinka prodajajo lekarnari, dvorne parfumerije itd. Poizkusna pušica K 10—, velika pušica, zadostna za uspeh K 15—. Poština posebej.

Kos. dr. A. Rix preparati, Dunaj IX., Lakerergasse 6 E.

Zaloga v Ljubljani: drog. Kanc in „Adrija“. Zaloga v Mariboru: lekar. Schützengasse, Mar. póm. in parf. Wolfman. V Trstu: Parf. Andreuzzi, Corso 5.

Posojilnica v Mariboru (Nar. dom)

razpisuje za šolsko leto 1919/20 ustanove

- 1.) dr. Fr. Repčević devet po K 300 za dijake visokošolce,
- 2.) za obiskovalca **Vinarske in sadjarske šole v Mariboru** eno po K 700,
- 3.) za obiskovalca **Kmetijske šole v št. Jurju ob južni železnici** eno po K 400,
- 4.) za obiskovalca **Državne obrtne šole v Ljubljani** eno po K 600.

Pravico do ustanov ad 1) imajo dijaki slovenske narodnosti posebno iz mariborskega in šoštanskega okraja. Prošnjam za te ustanove je treba priložiti krstni list ali domovnico, uobzno spričevalo, spričevalo o izpiti in indeks. Navedbi je treba tudi študijski semester ter ako že dobiva prošnjak od drugod kako podporo.

Pri podelitvi ustanov ad 2—4 se bode oziralo v prvi vrsti na prošnjake iz mariborskega okraja. Prošnjam za te ustanove je treba priložiti krstni list ali domovnico ter zadnje šolsko spričevalo.

Vse prošnje je vložiti pri Posojilnici v Mariboru (Narodni dom) do 15. oktobra 1919.

Ravnateljstvo.

Prvo jugoslovansko stavbno podjetje za
KURILNO TEHNIKO.

Zastopstvo: Nunska ulica št. 10, Ljubljana, se priporoča za projektovanje in izvršitev

OPEKAREN,

krožnih peči za opeko in apno, DIMNIKOV ZA TOVARNE. Njih poprava tudi brez prekinjenja obrata.

Vzidavanje vseh vrst kotlov.

9456

dekliško učilišče in vzgojalšče

Dunaj (Wien) I., Werdetorgasse 12.

Prvovrstni dekliški penzionat, nadaljevalna šola, ljudska šola, licej s pravico javnosti. Spričevala z drž. veljavnostjo. Posebna nega. Glasbe in tujih jezikov. Pripravljanje na državni izpit iz glasbe. Reference prve vrste. Prospekti. Skrbjeno je za najboljšo prehrano in kurjavo.

Telefon interurban št. 23827.

I. specijalna izdelovalnica za

Flaka
dokolenice
K. SELJAK LJUBLJANA

Za kompenzacijsko pogodbo Jugoslavija-Avstrija se nudi godna prilika za prevzete našega

avtomobilskega zastopstva

Za prodajo naših tovornih in osebnih avtov (znamke Horch) iščemo za tukajšnji okraj ter za druga večja mesta spretno, strogo vajene gospode oziroma kapitalno podprte firme, ki bi prevzele prodajo na lastni račun. Cenjene ponudbe z navedbo zaželjenega okraja prosimo na:

Horch-Werke Aktien-Gesellschaft

Zweigniederlassung Dunaj (Wien), I. Stubenring št. 4.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podložki modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega tapetiranega pohištva v vsakem slogu od proste do najf. izvršitve po jako nizkih cenah

pri trdki za pohištvo **KAREL PREIS, Maribor, Stolni trg 6.** Svoobodni ogled! Ceniki zastoj!

Begunci! Begunkel! Posestniki!

Na prodaj je v sežanskem okraju na Primorskem (pol ure oddaljeno od postaje)

Ilepa domačija

(kmečko poslopje in stanovanje, event. s pohištvo).

Tik hiše je vinograd s sadovnjakom. Posedstvo je preskrbljeno z vsemi potrebnimi kmetijskimi orodji. Proda se posedstvo skupno ali pa po delih. Ravnotam je naprodaj stroj „Brion“ za košnjo, stroj za čiščenje pšenice (Trijer) stroj za sejanje žita in za mrvenje koruze, stiskalnica za seno, praktična tehnična decimalka, ospalnik in čistilnik za plevel. Cena je nizka, ponudbe na: **Fr. Rože,** Tomaž št. 73.

9581

Naznanilo!

Slavnemu občinstvu vljudo naznanjava, da otvoriva s 1. oktobrom v Ormežu (nasproti gostilni pri Solcu)

trgovino z mešanim blagom na drobno ter specerijskim kolonijalnim blagom, deželniimi pridelki, vinom in žganjem na debelo.

V zvezi s prvovrstnimi tu in inozemskimi trdkami bodeva v položaju postreči vedno z dobrim blagom in nizkimi cenami. Zagotavljajoč točno in solidno postrežbo se za obilen poset ter cenj. naročila najtopleje priporočava in beleživa

Z odličnim spoštovanjem
POLAK & KOPITAR.

Okovi za konjsko opremo

iz črno lakiranega pristnega niklja in medi.

Zapone obročki brzde

patentne verižice (za instalacijske namene)
množinski predmeti
po vzorcu ali skici.

Wiener Metall-
warenfabrik

FERD. SCHAR & Co.

ustan.
1847

Zaloga vzorcev: Dunaj (Wien) I., Rotenturmstrasse 25. — Tvornica: Schwechat bei Wien.

Naznanilo.

Novo otvorjena veletrgovina

vinom in žganjem
LUDOVİK DEKLEVA

Sp. Siška, v Vodnikovi hiši, Gosposvetska (Celovška) cesta št. 76.